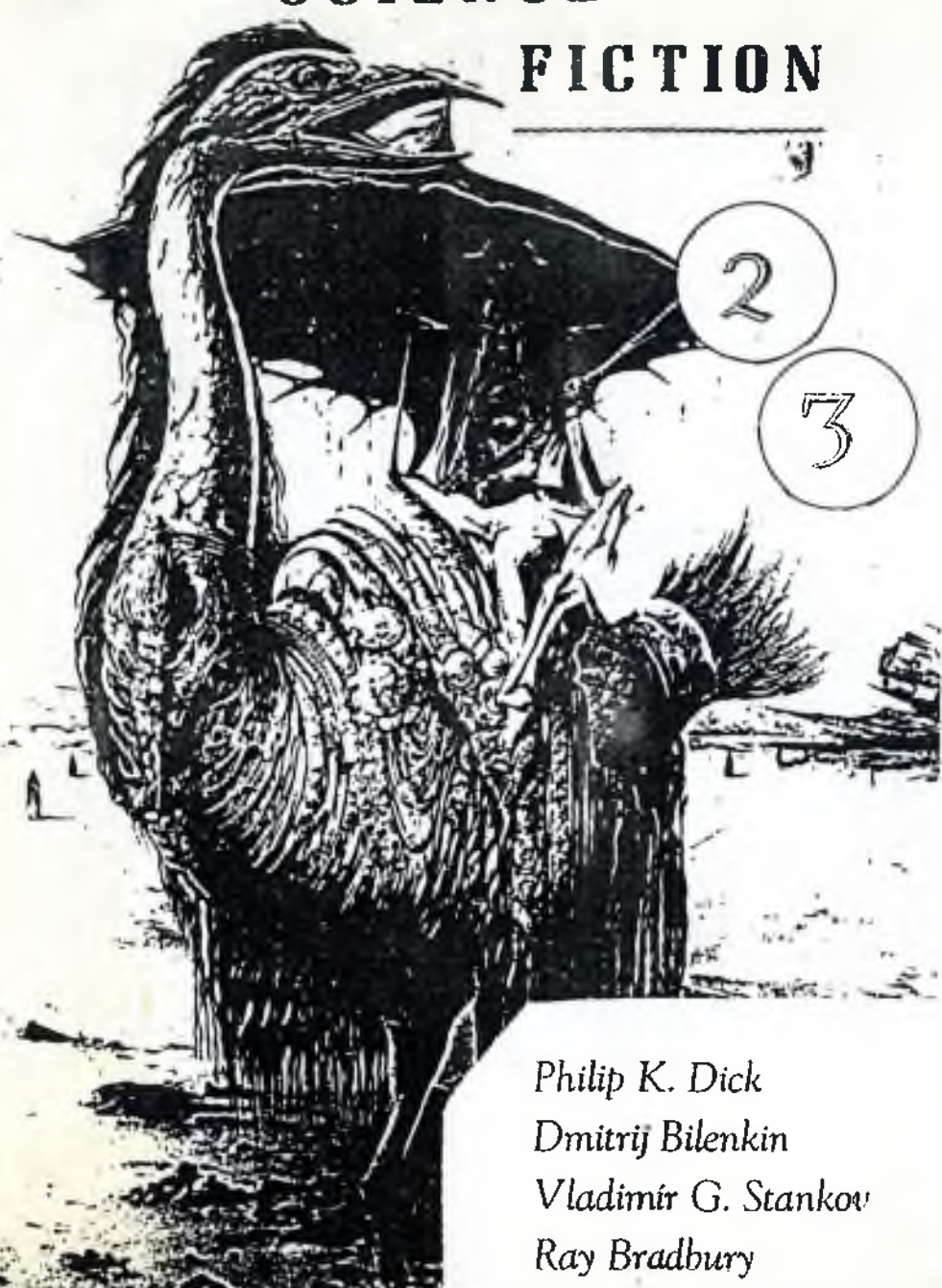


SCIENCE FICTION



Philip K. Dick
Dmitrij Bilenkin
Vladimír G. Stankov
Ray Bradbury



„Tak nám chtějí nulozemšťané demoralizovat lidi novým hracím automatem?“ uškňbl se inspektor Tinban od kriminálky, oddělení boje proti hazardním hrám. „Jak to funguje?“

„Dude nejlepší, když vhodíte desetník a vyzkoušíte si to sám,“ odpověděl technik. „Tady je zásobník s pěti ocelovými kuličkami, které se, jak vidíte, vysílají do velmi zajímavého terénu. Cíl je takhle miniaturní vesnička, máte se trefovat do domečků. Není to normální naše vesnice, ale zřejmě ještě, nulozemská.“

„Vidím,“ zavrčel inspektor. „A v čem je háček?“

„Hrací pole je, abych tak řekl, velmi rafinované. V automatu je vestavěn samostatný počítač, který hraje proti vám. Pole, kterým se kutálí kulička, se mění po každé ráně, a to tak, aby v terénu vznikaly nové a nové překážky, které se snaží zabránit kuličce dojít k cíli. Tady je vnější obranné pásmo, tady druhé, zde je třetí linie. Zjistili jsme, že počet všech kombinací je neobyčejně vysoký... je to... je to testovací nádobí.“

Tinban vhodil minci, natáhl páro a do odpalovacího kanálku naskočila první lesklá kulička. Tinban zamířil, spustil a kulička vylétla do hracího pole. Proletěla několika dořky, přelétla přes několik pahorků a Tinban se zájmem sledoval, jak terén odvádí kuličku stranou od vesničky. Na počítači se rozsvítily diody znamenající dobré body pro střelce.

„Pěkný,“ zasmál se detektiv.

„Automat se stále více zdokonaluje,“ řekl technik, bledě mu přes rameno. „Když jsme ho včera prohlíželi, udělali jsme si mechanický přípravek, s jehož použitím jsme vystřelili 140 sérií po pěti ranách. Kulička se nedostala do vesnice ani jednou, ale víte, co bylo nejzajímavější? Počet dobrých bodů od hry ke hře klesal. Budete mít těžkou práci uspět.“

Tinban znovu vystřelil a výsledek byl skutečně horší. „Tak každá runda má

pět kuli. Ale co je tohle?" ukázal na objekt vedle vesničky. „Vypadá to jako nějaký staromódní katapult.“

„To je právě to nejzajímavější,“ odpověděl technik zamyšleně. „Včera tu teprve začalo vznikat. Automat si toto zařízení postupně buduje, sestavuje! Změnil jsme, že smyčka katapultu má přesně stejný rozměr jako průměr kuličky. Teď už je katapult prakticky hotov a schopen fungovat. A podívejte se, kam míří!“

„Což znamená, že v určitém případě vrátí kuličku, vystřelí ji na hráče,“ podíral se Tinban na brádu. „Aha, nejlepší obrana je útok, že? Myslíte, že to tak mimozemšťané naprogramovali?“

„V každém případě známe dvě fakta,“ odvětil technik. „Automat byl na Zemi dopraven nelegálně, je v rozporu s našimi předpisy a byl určen k tomu, aby ho používali výhradně pozemšťané. Za druhé se nám právě proměnil ve velmi nebezpečnou zbraň. Ovládně jakmile nám dáte příkaz, rozebereme ho a je s ním konec.“

„Co to ale může mít za smysl?“ uvažoval inspektor nabíla. „Postupně by přicházel o život jeden hráč za druhým. S tím počítají? To je blbost, vždyť po prvním smrtelném případě nebude už mít nikdo o hru zájem...“

„Nebude?“ opáčil technik se zvláštním úsměvem. „Neznáte ten druh lidí, které nejvíce baví právě taková hra, která je spojena s největším rizikem? Stiká se jimi vášniví hráči.“

Tentokrát mluvil Tinban chytřeji a vystřelená kulička pronikla až do vesničky. Pobouřila několik domků, a než odpadla do odváděcího žlábků, dostala se zanedbávaně blízko ke katapultu. „Sázka je vysoká,“ varoval technik, „váš život proti automatu, pane. Má-li katapult vystřelit, potřebuje dostat kuličku a vy mu ji posíláte. Vy mu pomáháte! Hrád zde není jen protivník, ale i podstatná část triku. Měl byste raději přestat, ta vás využívá.“

„Jinod,“ řekl Tinban vesele, „jen co ten krám vyřídím. Chci rozbít katapult.“

„Ale dřív také může být po vás. Napadá m, zda to třeba není účel. Třeba se vám mimozemšťané chtějí pomstít za vaše razie proti jejich ilegálním hernám...“

Při desáté hře si Tinban plně uvědomil, že automat úplně změnil taktiku. Měnil se terén se již nepokoušel bránit vesničku, ale zahnat kuličku ke katapultu. A co víc, katapult se před okamžikem zřetelně maloučko pootočil po detektivovi. Třeba to má nějaký systém zaměřovací optiky, pomyslel si Tinban. Nebo termotropický zaměřovač, který se orientuje podle tepla vyzářovaného lidským tělem. „Ještě aby tak ten neřád registroval naše mozkové vlny.“ To byla znepokojující myšlenka, pak by totiž byl hrať automat schopen pokaždé poznat svého soupeře a pokračovat s ním v souboji tam, kde spolu poslední přestali.

„Při prohlídce jsme nic takového nenašli,“ řekl technik, „musíme ho ale znovu rozebrat, protože kdovíco se v něm děje. Ale měl byste toho už nechat, než vás zastíhl.“

„Te mi starost nedělá, horší by bylo, kdyby si mě zapamatoval,“ mumlával Tinban a znovu zamířil. Dost možná že už jsem zašel trochu daleko, pomyslel si. Ten oblasť má pravdu, propadl jsem hráčské vášni.

Kulička minula katapult o zlomek centimetru. Katapult se jí pokusil zachytit rychlým, sotva postřehnutelným pohybem. „Potvora jde po kuličce jak po špeku.“ poznamenal technik. „A po vás.“ Také si toho všiml. Ale Tinban již vypálil znovu. Kulička, vedená změněným terénem, šla rovnou na katapult a zastavila se v jeho smyčce tak prudce, že detektivovi v prvním okamžiku ani nadošlo, co se děje.

Technik zařval, uskočil a strhl pollektu k zemi. Skleněný kryt bracího automatu se roztrhl, kulička zasvítěla Tinbanovi kolem ucha, odrážela se od stěny za ním a skutálela se pod stůl. Oba muži na okamžik zlehli. Pak se zvedl technik a řekl rozčesáně: „To vás mohlo zabít, Tinbane.“ Také inspektor vstal a přiblížil se k automatu. „Nesahajte na to!“ varoval ostře technik.

„Ani není třeba,“ houkl Tinban vrhnuv se bleskurychle k zemi. Přilhl kuličku po něm totiž vypálil automat sám od sebe.

O něco později seděl Tinban v kanceláři šéfa kriminallistické laboratoře Donovan, pracovníkové dveře do zkušebny byly pevně uzavřeny a technik zavázal k přísámu mlčení. Ted tam číhá, myslí si neveselý detektiv. Na kohokoli, nebo speciálně na mne? Stroj, vyrobený na jiné planetě a vystavý na Zemi s určitým programem. Stroj, ovládající mnoho způsobů obrany a schopný si po stovkách hráčů připoutat na sebe posledního hráče paktem smrti. V tomto případě jsem to náhodou já — moje smůla...

„Podívejte, není nic takého vytáhl z chodu poháněné baterie i na dálku,“ ozval se Donovan. „To pro nás není problém. Potom se tomu podíváme pěkně na zoubky. Klidně si jděte domů, už je stejně noc, a nemyslete na to. Doufám jenom, že nám sem mimozemšťané nedodají jednoho krásného dne hromadu pouťových síťemle zkoustruovaných na tomhle principu.“

Sotva vstoupil Tinban do svého bytu, zazvonil videofon. Sálal po něm.

„Měl jste pravdu, automat si pořídil váš elektroencefalografický záznam,“ sděloval zaraženě Donovan. „Samozřejmě jsme jej okamžitě zničili. Ale...“ zaváhal, „ale našli jsme v něm ještě jeden přístroj, který rovněž vznikl až po null první prohlídce.“

„Snad ne — snad ne vyslačku?“

„Obávám se, že ano. Má směrovou anténu a dosah okolo dvou kilometrů. Kde je přijímačka, zatím nevíme, snažíme se to zjistit. Ted už je jasné, že s automatem mají mimozemšťané určitý zámer. Našli jsme totiž k závěru, že se to nějak týká přímo vás, snad to nebylo vůbec míněno jako hrací automat. Spíše jako past na vás... Překážíte jim. Víte co, zůstaňte zatím doma, nějaký čas nechoďte do práce.“

„Nejspíš zmizím z města,“ přešel si Tinban rukou po čelo. Zapoměl se. „Znám jedno děvče v La Jolla, schová mě u sebe.“

„Můžeme vám zhotovit ochrannou přilbu, která pohltí vlny vysílané mozkiem, co na to říkáte? Uptímně řečeno, doporučoval bych vám to.“

„Ano, zhotovte,“ řekl inspektor. Člil se unaven a deprimován jako nikdy. Byl pobízen záznam jeho mozku výsilkou předán někomu nebo něčemu, o čem nikdo neví, co to vlastně je a kde to je. Co s ním mimozemšťané zamýšlejí?

Vzal laserovou pistoli a šel se podívat po bytě. Těhu se tu nezjistil už něco zmizelo. Je asi nejvyšší čas zmizet. Co má člověk dělat proti bláznivému automatu, který zná frekvenci jeho mozku a okoukal způsob jeho myšlení? Jápe řečeno, co se dá podniknout proti neznámému komplikovanému tohoto automatu? To je drama. Člověk by se z toho...

Znovu se ozval videofon. Donovan se tvářil poruchově. „Vyslal jsem zkušedlu k pozorování vašeho domu,“ oznamoval. „A víme něco, co vás asi bude zajímat.“

„Ano?“ řekl inspektor silněně.

„Na parkovšti na vaší sídle se před chvíli zastavilo dosud neznámé letadlo. Za několik okamžiků velmi rychle zmizelo a myslíme, že to má s vámi souvislost.“

„Vylétlo někoho nebo něco?“

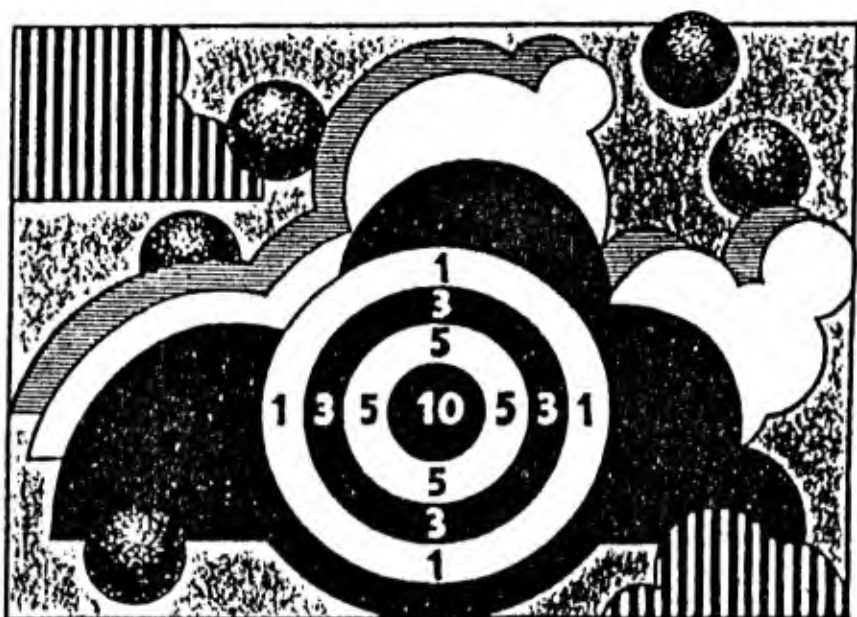
„Obávám se, že ano.“

Tinban sešel rty. „Můžete mi nějak pomoci, Donovane? Byl bych vám za to velice vděčen.“

„Uděláme všechno, co je možné. Ale co navrhuje sám? Nemáme ani potuchy“ proti čemu stojíme. Asi nezbývá než vyčkat...“

Vtom se ozval mocný náraz na dveře Tinbanova bytu. Zvnutí, z chodby.

„Nezavíhajte, Donovane, jdu se podívat ke dveřím. Myslím, že už to začíná“ křiklo, že se ho zmocní panika. S pistolí v ruce se kruk za krukem probíhovával ochromující postem hrůzy až ke dveřím. Opatrně otevřel klikou a poutvřel... jen nepatrnou škviřku... a ucitil, jak ho ohroková síla zatlačuje zpět i s dveř-



ml. Tlče, bez nejmenšího zvuku se do dveří voválila mohutná ocelová koule a zůstala v nich třeset. Ukořel na vědě, že právě zahájil útok skutečný nepřítel. Dříve v La Jolla se učila v nedosažitelné dálavě. Matlivní koule mu odhlizla cestu k úniku. — Vrděl se k videolanu. „Donovane? Jsem uvězněn v bytě.“ Vnějši obrovské pásmo, pomysli si. (Krať vašíčky, stále se měníš... První rána odvrácena. Ale co druhá, třetí? Každý nový vstřel je blíž cíli... „Mohl byste mi něco sestrojiti?“ zeptal se chraptivě. „Můžete ještě sed v noci něco pro mne udlít?“ „Pokusíme se,“ odpověděl Donovan. „Říkejte. Co myslíte, že by vám, pomohlo?“

Přičlo se mu prsní. Ale třeba už je na místě další koule oknem. „Přetáhni něco na zpěnou katapultu. Aby byl dost velký a silný, aby pojal kouli o průměru půldruhého metru. Bě se to udlít?“ V duchu se modlil, aby se dalo.

„To je síťka, která vám uzavírá vchod?“ řekl Donovan ochraptěle.

„Ano, ještě se nepletu. Ale třeba je to hbitější.“

Donovan si navlíkl rty. „Tinhane, to, co zjistiš nás vyzáblí, nebyť ha-lucinare. Tuhle podivné letadlo měla pozoruhodnou váhu. A...“ zaváhal, „a než odlétlo, muselo uchat na síťce nějakou obrovskou hmotu. Tá věc skutečně existuje, Tinhane.“

„Toho jsem se obával.“

„Katapult se již dělá. Dodáme vám ho tak brzy, jak jen bude možno. Doufejme, že vám mezi jednotlivými... útoky zbude trochu času.“

Tuhau přikývl a pokusil se zapálit si cigaretu, ale třásl se mu ruce. „Ano,“ řekl, „každá runda má pět koulí.“

„Přesně tak,“ zašeptal Donovan.

V tom okamžiku se dušně utáhla stěna inspektoreva obývacího pokoje. Druhá koule byla odpálena přes sousední byt.

(Zhučící přiklad V. F.)

Ilustrace Jaroslav Faigl

D. Bilenskin
První úkol

Úkoly z učebnice hauristiky:

„Bez pomoci Ježíše a podobných prostředků spustit do hluboké jámy (nezhodit, ale spustit!) ocelovou krychli vážící tři tuny. Během patnácti minut najít způsob, jak to udělat.“

„Jednou prý k Edisonovi přišel člověk, který prohlásil, že hodlá vyrobit univerzální rozpouštědlo všech materiálů. Výborně, poznámel Edison, ale v čem ho budeš skladovat? Toto námítky genialního vynálezce byla téměř celé jedno století považována za nevyvratitelnou. Nalezněte alespoň dva způsoby skladování látky, která vše rozpouští. Čas ne rozmířeno – 10 minut.“

10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

Návím, který člověk by nezačel svůj první pracovní den bez rozčvňení. Tím spíše ve Zvláštním havarijním středisku, o které usiluji davy, ale kam se dostanou jen málokteré a z těch ještě dobrá polovina velmi brzy odpadne.

„Jak je připraven plnit úkoly Atlanta podřízeného Zemi a ještě i vesmír?“

Spolupracovník. Jemuž jsem byl přidělen k zapracování, se na mě vesela usmál. Chtěl jsem mu odpovědět rovněž úsměvem, ale moc se mi to nepovedlo.

Zvláštní havarijní středisko bylo nervovým uzlem, v němž se setkávaly všechny spojovací linky Země-vesmír. Mělo k dispozici mohutný park počítačů, obrovské informační centrum, ale zvenku se podobalo spíše sanatoriu — bylo to neveliká budova v klidném lesním zákoutí u tiché řičky. Platilo zde jen jedno pravidlo: kdo byl ve službě, musel se jí skutečně věnovat. Jeho pozornost nesměla ani na minutu ochabnout. Když se

člověk necítil dosti sváží, mohl se služby předem vzdát. Byl dokonce povinen to udělat. Ve chvílích volna si však mohl dělat prakticky vše, nač si vzpomněl.

Nutnost takového řádu mi byla zcela jasná. Chápal jsem ovšem, že pro člověka, který si ze dlouhé láte studium zvykl na to, že je neustále veden, není jednoduché, když má na jednoduše myslat a jednat iniciativně, sám sebe vychovávat a vést. Mnozí se - nevím proč - domnívali, že nejtvrdší disciplína je tam, kde existují samé příkazy a zákazy, jejichž nedodržování se trestá. Je to sice nepřijemné, ale jen málokdo není schopen se tomu podřídit, zatímco nevyžadovaná sebekázeň je nad síly většiny lidí.

Ale to mě naznepokojovalo. Ani nebespečí, že bych zlenivěl nebo přestal rozvíjet svůj rozum bez vnějších podnětů. Bál jsem se jen, budu-li schopen dělat to, co dělají moji kolegové. Neboť přes vašku rou heuristickou výchovu, kterou jsem prošel, získané znalosti a úspěchy na seminářích, jsem doslova žasl nad prací svých nových přátel. Navenek vypadalo všechno prostě. Když se ve Zvláštním havarijním středisku rozvítil červený poplašný signál, nikdo nikam neběžel. Neopak, službu konající pracovník zůstal sedět u křesla, uskával kávu a uvažoval. Jeho chování bylo v takovém rozporu s obvyklou představou, že při poplachu, vyvolaném nějakým neštěstím, je nutno jednat okamžitě a rychle, že nezavášený člověk, který by sam neohodou přišel, by se musel moc přemáhat, aby důležitějšího muže v křesle nepoděd z lince a nedotnul ho k činnosti.

A přece chování tohoto muže nebylo nepochopitelné. Ačkoli... Když jeden člověk myslí rychle

a druhý pomalu, zdá se, aspoň na první pohled, že rozum prvního pracuje lépe. Je to však omyl. I když hodně rozšířený. Učitelé například označují za dobrého žáka toho, který odpovídá bez zaváhání; neuvědomují si, že blesková rychlost myšlení je možná jen tehdy, používá-li se při něm již hotových šablon. Takový, daleko by se říci zautomatizovaný, způsob myšlení je potřebný a nutný, je-li úkol tradiční; je však nevhodný, ne-li přímo škodlivý, když je třeba dojít k originálnímu řešení. Tvůrčí myšlení musí být nutně pomalejší, protože při něm je třeba opusit všíte myšlenkové postupy. Tato zdánlivá pomalost se však nakonec vždycky vyplatí.

Zpočátku to lidé nechápali. Jakých praktických činností ve všech oblastech bylo po staletí zpravidla spojeno s řešením dávno známých a opakujících se problémů. Avšak ve dvacátém a částečně i devatenáctém století se častěji začínaly objevovat problémy, které neměly v minulosti obdoby a které se nedaly řešit obvyklým způsobem. Nejzřetelněji se to projevovalo při různých haváriích, a nimiž nebyly žádné zkušenosti. Tehdy, každá minuta byla nezměrně drahá, se lesně ukázalo, že rychlý, ale tradiční způsob myšlení je prostě nedostatečný. To dalo podnět k založení Zvláštního havarijního střediska; řešili se tam jen ty případy, které se dosud nevyskytly a zdály se být beznaděnné.

Pořád jsem však nechápal, jak to u lidí, a nimiž jsem teď byl dáně ve styku, mohou zvládnout, jak dokážou dělat nemožné. Pracovali na nejrozdílnějších problémech, a proto se zdálo, že musí mít fantastické znalosti ze všech oblastí techniky, vědy i praxe. A přece to nebyli lidé a encyklopedickými vědomostmi. PŘÍŠŤ například na to, jak vyvodit batyskař přimáčkutý na mořském dně uvolněným skafandrem, když v něm zbývalo jen na cem hodin vzduchu a všichni se už vzdali jakákoli naděje. Povadlo se jim to, přestože nevěděli nic o konstrukci batyska-

lu ani o záchranných prostředcích, jichž by se v tomto případě dalo použít. A nejen to, oni o těchto prostředcích dokonce ani nechtěli slyšet.

Nemohl jsem si vysvětlit, jak za těchto okolností mohou dosáhnout úspěchu, jak dokážou vyřešit problém, na němž všichni ostatní strokovali, a to mě rozčlovalo. Naznažili všechno, nejsou-li gánlové, musí se řídit nějakým tajemným principem, o němž heuristické učebnice mlčí. A protože já o tomto principu nic nevím, budu ztracen, sotva se při mé službě rozvítili poplašné červené světlo. Zdálo se mi, že nic neumím, nic nedokážu vyřešit, byl jsem krajně nervózní. Kdyby to tak šlo ještě týden, podlehli bych asi takové depresi, že bych nestačil ani na ten nejednodušší úkol. Ale i moja chvíle přišla a znenadání jako vždy.

Seděl jsem a četl si, když se najednou na pultu rozsvítil červený signál. Nejprve jsem jen tupě zíral na bílkající světlo a pak, jako bych to ani nebyl já, jsem stiskl spínač informvizoru. Jak přicházely údaje, všechno ve mně tuhle strachem. Oátnoplané aparatura klápala, objevovaly se volací značky, údaje o hrozící havárii, a já seděl jako omrčený. Oči však už podvědomě registrovaly obsah listků, které vyhozoval stroj.

Na drobném asteroиду Ammon-2 už několik let pracovala vědeckovýzkumná navigační stanice. Sedm lidí tam žilo asi v takových podmínkách, v jakých kdysi pracovali posádky polárních stanic nebo skupiny meteorologů v horách. Jednou za několik měsíců sem přilátala kosmická loď. Stanice byla zpoolehivě chráněna proti kosmickému záření i bludným meteoritům, takže pobyt na



asteroidu byl považován za naprosto bezpečný.

Zapomnělo se však na jednu maličkost — hmota asteroidu byla tak malá, že při startu a přistání kosmické lodi dostával asteroid impuls, který napatrně měnil jeho oběžnou dráhu. Nedalo se s tím nic dělat, čas od času se prostě jen upřesňovaly koordináty stanice, které se měnily po každém přeletu kosmické lodi.

Nedávno stanice jako obvykle oznámila tělci své nové koordináty. Těžko říci, jak se stalo, že oprava nebyla okamžitě srovnána s dráhami jiných těles — hlášení zřejmě někde zapadlo. Když k tomu nakonec došlo, zjistilo se s hrůzou, že asteroid se pohybuje po takové dráze a takovou rychlostí, že musí nevyhnutelně dojít k srážce s asteroidem Ozetta.

S podobnou možností se nikdy nepočítalo, protože i v asteroidální zóně byl stíet dvou těles máne pravděpodobný než srážka dvou nasepo vyhozených kamenů. A přece k tomu teď málo dojit.

Zdalo se, že situace je beznadějná. Lidé nemohli opustit asteroid, protože neměli žádný dopravní prostředek. Nejblíže kosmické loď mohla dorazit k asteroidu až za pět dnů. A ke srážce málo dojít během 73 hodin. Mým úkolem bylo vyřešit okoro beznadějný problém: jak zachránit tyto lidi?

Přimnul jsem se uvažovat. Ani ne okamžitě jsem nepochyboval, že úkol je řešitelný. Když nicmu, tak tomu jsem se naučil. Připustil jsem totiž, že daný úkol může být neřešitelný, zahledl se nám v podvědomí pochybnosti a můžeme s jistotou čekat neúspěch. Nešlo tedy o to, zda je možno tyto lidi zachránit, ale jak to udělat.

Hmota asteroidu je malá, a proto není zapotřebí velkého impulsu k překonání jeho přitažlivosti. Relativně silné akafandru však na to pochopitelně nestačí. Musím najít něco jiného. Co?

Mobil. Jak by to bylo jednoduché, kdyby měl docela obyčejný

mobilní Pek by zbývalo jen předloužit startovací dráhu zhruba o sto metrů, rozjet po ní mobil a dostat ho sepoň dvacet kilometrů od asteroidu.

Najde to však — prostě prate, že mobil nemají. K tomu by ho tam taky máli, když celý asteroid se dá pěšky obejít za hodinu. Ale počkali. Co kdyby si vytvořili docela primitivní ketapuk?

Moje rozčilení zmizelo, byl jsem teď už docela klidný, jakoby všechno kolem mne přestalo existovat. Svého spolupracovníka, který seděl nadeklou, jsem vůbec nevnímal. Přenesl jsem se v duchu na asteroid; viděl jsem nad sebou vesmírné nebo poseté hvězdami, temné stíny údolí, obrysy pochmurných skalisek, vzdálených mléčného mléčného, vzdáleného Slunce. Stál tam lidé a hledali do uhlové černého nebe, na němž mazl tělci jinými avit i ta hvězda, které se k nim neúprosně řítí. Divili se na hodinky a počítali, kolik času jim ještě zbývá. Kolik hodin, minut...

Neměl jsem si vlastně tyhle věci představit, bylo to porušení pravidel. Přítel vnitřní kázeň při myšlení je stejně důležitá jako naprosto volnost při hledání nejvhodnějšího řešení. Jestliže tyto dvě podmínky nedodržujeme, pracuje náš rozum špatně. Já jsem však tuto malou rozvůli poškozoval. Musel jsem svůj úkol „vředit“, jinak bych ho nemohl řešit.

Ale už dost těchto úvah. Je třeba vrátit se k problému. Napadlo mne, že celý úkol je vlastně od počátku špatně postaven. Protože — co to ani jakkoli hrozí — zachrana posádky asteroidu není ideální řešení. Dáme tomu, že se podaří zachránit lidi, ale co stanice a zařízení? Všechno bude zničeno. Jaké je tedy ideální řešení? Že se asteroid vyhne srážce.

Asi dvě vtažiny jsem se nad touto alternativou zamýšlel. Ano, musím ty lidi na chvíli pustit z hlavy. Co vedl ideálnímu řešení? To, že se s asteroidem nadá manévra-

vat, chybí síla, která by s ním mohla pohnout.

Souběžně s touto myšlenkou mi hlavou probíhala celá řada dalších. Když byl na mém místě někdo jiný, našel by už řešení? Pracovníka ve službě zásadně nikdo nedubloval, protože by podváděm nebyl a to mobilizovat všechny síly svého intelektu. Existovala jen kontrolní lhůta, když pracovník báham ni nestačil úkol vyřešit, předal ho liněmu. Rychle jsem pohlédl na hodinky — zbývalo mi ještě pět deset minut.

Asteroid potřebuje „motor“, samozřejmě reaktivní. Kdyby se například vyvrtala hluboká díra do jeho povrchu a v ní se velké množství vody přeměnilo v páru, stáhl by se impuls, který by mohl odvést asteroid z jeho nebezpečné dráhy. Stačil by jen malý odklon: za sedmdesát hodin pohybu po oběžné dráze by i malá odchylka odvedla asteroid daleko stranou.

Úkol je tedy skoro vyřešen. Pokud ovšem mají vrátit zařízení nebo něco podobného. Zastatoval jsem v technickém popisu stanice, který mi dodal informátor. Stanice měla k dispozici výkonnou geologickou vrtnou soupravu, pomocí níž bylo možné za hodinu vyvrtat jakoukoli díru.

Stanice ale nemá dostatek vody. Odkud tam vlastně berou vodu a kyslík? Že by jim to dodával ze Země? Ne, všechno se potřebují, získávají z hornin. Je to však strašně zdlouhavý proces. Pro tuhle operaci naprosto nepoužitelný.

Připomněl nadával jsem si. Dopustil ses typické chyby — zůstal si úkol. Co potřebuješ? Palivo. Na skupenství plyne nezálalí, nemusel to být jenom plyn nebo voda. Proč ne palné palivo? A toho máš dost — půl asteroidu na něj může padnout. Jde jen o energii.

Mimochodem, vždyť to je také řešení — změnit hmotu asteroidu. Potom se musí změnit i oběžná dráha. Potřebují energii. Všechno

závisí na energii, na tom, mají-li tam reaktor. Zřejmě ano — námkou objemnou blokovou pec, s kterou se snad pohnout. Hlavností Vždyť jde o vsměřil! Jejich reaktor musí být práce velmi skladný, jinak by se nevypletlo ho tam dopravovat.

To znamená, že musí mít reaktor plnoenergetický. Ale o jakém výkonu? K normálnímu životu nepotřebuje stanice moc výkonný reaktor. Ale oni přece musí získávat vodu z hornin a k tomu by jim reaktor s malým výkonem nestačil. Ale to je vlastně jedno, protože každý reaktor může způsobit explozi — a o to teď jde!

Však jsem si do ruky technický popis stanice a byl přesvědčen, že v něm najdu reaktor, který potřebuji. A opravdu jsem ho tam našel.

Teď už bylo všechno zcela elementární, i technicky. Uděláme na asteroidu nádhernou „sopečnou erupci“. Je úplně jedno, kterým směrem se asteroid pohne v důsledku exploze. Vyhovuje v podstatě jakýkoli směr, protože jde o to, aspoň trochu změnit jeho oběžnou dráhu. A náš vulkán! změnil — a jak! Posádka stanice se nějakou dobu bez reaktoru obejde a zato uvidí krásnou podívanou. Kosmický ohňostrojekamenných letících do neznáma, rozpálených plynů a popela, který v ohni a rachotu vychází asteroid z jeho dráhy.

Přesunul jsem si počítací, nedělal mi přílišné údaje a získal výsledky, který mě zcela uspokojil. Za deset minut se stroj spojil s Měsícem, předal mu řešení úkolu a já se bláznivě protáhl.

Zastavil jsem si tu krátkou chvíli šťastného odpočinku. I když musím přiznat, že šlo o úkol dost primitivní a já ho řešil zdlouhavě a namáhavě. Hlavně, že jsem to všechno v kontrolní lhůtě stihl. Vždyť jsem se vlastně taprve učil.

SEBORNÍK
NAUČNOJ FANTASTIKY

44



Cizí oči

Slunce zde málo barvu litiny a planeta sama nestála za řeč. Ve srovnání s jejím diskem, tak jak jsme ho viděli na obrazovce, byl vesmír úplným světelným mořem. Když na něj kapitán Zibella hleděl, mlčky ukázal palcem dolů. Toto gesto, jímž Římané odsuzovali gladiátora k smrti, vyjadřovalo bohužel dost přesně situaci.

Přesto však jsme čekali, co ukáží lokátory. Irene nalila všem kávu, ale já jsem si nevzal. Tak či onak, byla to první planeta černé hvězdy, na kterou jsme narazili.

V interkomu bylo slyšet rozhovor geometrů:

„Vzdálenost?“

„0,7.“

„Informační aktivita?“

„Nulová.“

Pravidla se dodržovala nesmlouvavě. „Informační aktivita průzkumu musí odpovídat informační úrovni planety“ — tak nějak zněl požadavek. Řečeno jednoduše, museli jsme se přesvědčit, že na planetě neexistují ani neoprimitivnější vysílačky, které by mohly zachytit signály našich lokátorů a tím nás zjistiť dříve, než si to budeme přát. Planeta však, jak se dalo čekat, mlčela.

„Kapitáne, dovolte mi zapnout lokátory!“

„Nerozumím. Musíte to zopakovat ještě jednou, ale podle předpisů.“

V interkomu si někdo těžce povzdychl. To byl celý Zibella! V celém vesmíru by se stěžel našel druhý tak puntičkářský kapitán. Zil jazykové tvrdili, že se neoženil jen proto, že na to dosud nebyly vypracovány směrnice. Možná, že Zibella to opravdu někdy přeháněl, ale v každém případě lidé i mechanismy pod jeho vedením pracovali bezvadně.

„Omlouvám se!“ zaznělo z interkomu. „Vzdálenost 0,5 orbitálního letu. Informační aktivita objektu — nula, pasivní viditelnost objektu — nula, dovolte mi provést lokaci.“

Kapitán podle předpisu odpovídal a žádost vyhověl.

Všichni, včetně Zibelly, jsme se napjatě zahleděli na obrazovku. Plynuly sekundy, během nichž automaty zkoumaly prostor a vybíraly nejvhodnější druh záření, neoptimálnější frekvenci pro proniknutí k povrchu planety. Zakázané byly jen druhy nebezpečné organice. Koučkem oka jsem sledoval iluminátor, kde bylo všechno černé jako saze. My, spojující vidění se světlem, jsme těžko mohli uvěřit, že lokátory se s takovou tmou vypořádají.

Byli jsme přivrazení na nejhorší — náhle se totiž stávalo, že atmosféra zkoumané planety zůstala neproniknutelná. Když se konečně objevil obraz, irena jako první zadržela dechu. Zibella se začal usmívat. Aby nel Vypadalo to, jako by někdo trhl oponou, za níž jsme spatřili povrch planety tak osířel jako v pravé poledne.

Do kapitánovy kabiny vběhl Leo.

„Tak co?“ vyptával se, jako by sám, bez všech těch automatů, zjistil tak vynikající obraz. Odpovědi se však nedočkal, protože právě v tu chvíli jsme spatřili malé kuželovité stavby — pravděpodobně obydlí temnějších obyvatel.

Máloco tak působí na člověka jako vzhled planety, kterou objevil. Oči se přímo vpíjejí do krajiny, do rozervaných, chaotických seskupení hor s příkrými útesy a srázy, safírovými ledovci ... Sledují linie roklí podobající se stopám ptačích noh ... Zastavují se u nepochopitelně bílé růžové skvrny, objevují ostré záblesky vodních ploch ... To, co ještě nikdo neviděl.

A co teprve když se ukáže, že na planetě je život! Člověk by dal nevímco za to, aby užil mohl vstoupit na její půdu. V našem případě to však nebylo tak jednoduché, protože Zibella přímo úzkostlivě dbal na to, aby se dodržela všechna pravidla vstupu na cizí planetu

— a těch bylo nepočítaně. Vyžadoval dokonce ještě víc — v informacích jsme se přímo topili. Nerepali jsme však, protože všechny tyto informace o planetě byly víc než slibné.

Teoreticky měla být planeta mrtvou ledovou koulí, protože nedostávala od černé hvězdy ani teplo, ani světlo. Přesto však se docela dobře mohla nazvat kvetoucí, i když ve srovnání se Zemí bylo její klima poněkud drsné. Teplo ji dodávalo vlastní nitro a atmosféra je skvěle udržovala. Jen díky tomu, samozřejmě, mohla na planetě existovat vegetace. A nejen to. Byly tu i ty kuželovité stěvy a jejich obyvatelé...

Během letu po oběžné dráze jsme je nemohli zpočátku vůbec rozeznat. Teprve při průzkumu pomocí atmosférických automatů se nám podařilo dosáhnout potřebného zvětšení.

Když se poprvé objevili na obrazovce, Leo se nervózně zasmál. Rostem i stavbou těla se tiho tvorové podobali tučňákům a jejich volné „končetiny“ připomínaly ruce. Ale to ostatní... Představte si hlavu ve tvaru dýně ověncené zavřím a uprostřed „obličej“ chlopač trojúhelníkového tvaru. V místech našich uší pouhé otvory. Ani známky po očích, což je výrazně odlišovalo od člověka.

Obydlí těchto tvorů byla obklopena zkypřenými kousky půdy, na nichž něco roste. Kuželovité domky měly i dveře — skutečně dveře držící na jakýchsi řemenovitých smyčkách.

Oddělení od nich desítky kilometrů jsme rozehvěle hleděli na ty dveře a chápali, co znamenají.

„Fantastické!“ nepříliš úspěšně zvolala Irena.

Zdálo se, že Zibella nic naslyšel. Stál u obrazovky, na níž se pohyboval malý, absurdní, rozumem obdařený tvor a tvářil se, jako by ho chtěl přitisknout na svou hrud.

Sotva však opadla první vína nadšení, začali jsme se setkávat s fakty, které jsme si nedovedli vysvětlit.

 všle sebou trhlo, když jsme od něho stáli už jen pár kroků a na avých krátkých nožkách vyrazilo vpřed. Tam však byla Irena. Nastavila mu nohu, zvíře vyplasklo a uhnulo doprava. Chovalo se stejně jako ostatní zdejší zvířata. Všechna až na pár výjimek přichala, avšak nepozorovala žádnou překážku, která jim stála v cestě. Dalo se tedy soudit, že slyší naše kroky, ale nevidí nás, ani nic ostatního.

Zvykli jsme si na naše radarové slunce osvětlující povrch planety, na tlamivou tmu v jeskyních. Rostliny bez světla se tiskly k zemi. Bezbarvé křehké plátky listů hřibovitého tvaru rostly ve vrstvách; co byly nejvyšší, byly nejtenčí. Stále z nich kapal sliz, jako by rostlinstvo trpělo rýmou. Pohled na zem byl protivný, ale ani pohled vzhůru nebyl o moc lepší — ve tmě jako v pytli se tam vznášely a poletovaly jakési cáry: snad zdejší ptáci, kdoví. Pro člověka to zde prostě nebylo.

Když jsem šel za ostatními, sklusal jsem v duchu děkoval osudu

za to, že tu nebudu muset dlouho zůstat. Jen co skončíme průzkum, odletíme; po nás však přijdou další a ti zde budou muset žít. Planeta vyžaduje stále studium, což znamená roky samoty a tmy, dlouhé a smutné roky, na něž raději nemyslet, i když je tu bude trávit někdo jiný.

K obydlím jsme se blížili naprosto otavřeně, protože zde neexistovaly oči, které by upozorovaly světlo našich světloměrů. Mohl nás prozradit jen zvuk, a proto jsme se zastavili v bezpečné vzdálenosti. Nedalo nám to však, abychom se ze zvyku naukryli mezi vysokými rostlinami s listy proděravělými jako plátky syra. Bylo to samozřejmě směšné, ale nám do smíchu nebylo. Nedokázali jsme prostě pochopit tuhle formu života beze zraku.



Ale nakonec k čemu by měla zdejší zvířata oči, když celá planeta byla vlastně jedna temná jeskyně? Sluch měla rozvinut jako my a čich asi jako pes. Když ale neviděla, jak se mohla pohybovat tak rychle? Běh předpokládá přece zrak, jinak to snad ani není možné.

Připadalo nám to absurdní — jako kdyby si davy elepých usmyslily procházet se po autostrádě. Tak to přece nemůže být, říkali jsme si, ale bylo to tak, fungovalo to a zřejmě docela dobře, i když se nám tomu pořád nechťelo uvěřit.

Naše světlomety zalevaly jasným světlem skupinu kuželovitých staveb, které se zdály být opuštěné. Bylo to jako pohled na jeviště plné kulí, ale bez herců. Jako by se každou chvíli měl ozvat hlas režiséra, že pro dnešek končí, že můžeme zhasnout světla a jít domů.

16

Alle světlá svítíla děl a jeviště zůstávalo mrtvé. Když se pak otavely dveře a z nich vyšel ten, na něhož jsme čekali, všechno se okamžitě změnilo a my napětím ani nedýchali. Byl to ten tvor podobající se tučňákovi, jehož jsme poprvé viděli na obrazovce. Držel u boku jakousi dosti objemnou nádobu, zastavil se na chvíli v prudkém světle a potom zamířil dál po vyštápané stezce mezi kašovitým rostlinstvem. Chvilami se tápavě dotýkal listů, jako by hledal cestu. Jak takhle tvor mohl obdělávat pole, postavit tohle obydlí? Bylo to k nauce.

Naše světlomety ho sledovaly, viděli jsme každý detail jeho těla – i pohyb svalů. Vypadalo to, že se každou chvíli musí otočit, vykřiknout hrůzou a zmizet mezi keři. Ale nic z toho se nestalo. Za chvíli už bylo jasné, že nůží k jezírku. Čím víc se k němu blížil, tím byly jeho kroky nejistější. Třebaže tu byl terén holý a přehledný, několikrát se sehnul a volnou rukou ohmatával zem. Na břehu jezírka zpomalil krok a nohou zkoušel, kde začíná voda. Když si našel vhodné místo, sehnul se a nabírl vodu.

Pak se vydal stejnou cestou zpět. Najednou se na stezce mezi keři mihlo tělo nějakého zvířete. „Tučňák“ to zřejmě postřehl, protože prudce uskočil stranou a znehybněl. Když jsme viděli jeho laktnutí, jeho prudce se zvedající hruď, přenesl se jeho strach na nás a v tom okamžiku mezi námi a tímto synem věčné noci vzniklo jakási příbuzenská pouta. Vyskočili jsme, abychom mu pomohli.

Nebýlo to však nutné, protože zvíře mezi tím zmizelo. „Tučňák“ sebral nádobu, zavrtěl svou podivnou hlavou a šel dál. Minul však obydlí, z něhož vyšel, a směřoval tam, kde cesta náhle končila prudkým srázem. Sledovali jsme ho se vzrůstajícími rozpaky. Máme ho zachránit, aby nespadl dolů? Ale proč? Musí přece vědět, co dělá. Těsně u kraje strže se zastavil. Pulsování trojúhelníku jeho út se zrychlilo.

„Zpět!“ nevydržela to Irena, jako by ji mohl rozumět.

„Tučňák“ udělal ještě krok dva a zřít se i s nádobou dolů, jako by šlápl do propastiště. To, čemu jsme pořád nemohli uvěřit, se definitivně potvrdilo. Byl slepý. Jeho chování však zřetelně nasvědčovalo tomu, že musel oslepnout nedávno, stejně jako ta zvířata, a nímž jsme se setkali.

Stáli jsme nad tělem naznaméného tvora a nevěděli, co dělat. Abychom zjistili, jaké neštěstí postihlo planetu, museli bychom provést pitvu. Ale byl opravdu mrtvý, nebo jen v bezvědomí? V každém případě jsme se však nemohli dlouho zdržovat.

„Navrhuji introskopii vnitřních orgánů,“ řekla Irena. „Přimo zde, na místě.“

Zibella odpověděl stejně, jak bych odpověděl na jeho místě já.

„Ovšem, je to nejrozumnější řešení. Můžete nám ale zaručit, že mu prosvěcování neuškodí? A je taková diagnóza spolehlivá?“

„Ano,“ odpověděla Irena. „Mohu to zaručit.“

Zdělo se mi, že jsem se přislechl. Ale Zibellova reakce mě překvapila ještě víc.

„Tak se do toho pusťte.“ řekl.

Věděl Zibella, že ho Irena klame? Asi ano, ale ani teď neporušil pravidla: při řešení každého odborného problému se kapitán měl spolehnout na příslušného odborníka. Nevyhnul se však ani plnění odpovědnosti — mohl přece mlčet nebo odporovat, ale místo toho dal jasný příkaz.

„Je mrtvý.“ řekla Irena, odkládajíc přístroje.

Vzal jsme tedy mrtvolu a dopravili ji na loď.

To, co jsme zjistili, jen zdvojnásobilo záhadu: tyto tvorové totiž měli zrakový orgán! Byl jím „vavřínový vánek“ na hlavě, který svými tykadly — což byly vlastně jakési antény — zachycoval ultrakrátké vlny vysílané černou hvězdou. Toto „rádio-slunce“, jak bychom ho mohli nazvat, jen nepatrně prosvítalo nebem. Přesto však svět nebyl pro zdejší obyvatele temný, protože se u nich vyvinul vysocí citlivý zrakový orgán. Tykadly na hlavě mohli zřejmě stejně jako my pozorovat západ a východ hvězdy, rostlinstvo, vodstvo, prostě vše, co tvořil viditelný svět, i když jen odrazem rádiových vln, což si my, lidé, nedovedeme představit.

Tak tomu bylo, dokud neoslepli.

Vnějšíkově nabyla jejich tykadla poškozena, jen nefungovala a my nemohli pochopit proč. Nabízely se dvě možnosti vysvětlení. Náhlá epidemie nebo nadměrné zvýšené záření černé hvězdy. Pro aravnání: kdyby naše slunce začalo zářit dvakrát intenzivněji, neoslepli bychom, protože máme víčka. Oni však víčka neměli.

Krásná hypotéza, ale nehodily se. Co by to mohlo být za epidemii, která by se tak znenadání rozšířila? Náhlé zesílení rádiové jasnosti hvězdy bylo rovněž nepravděpodobné, protože — aspoň během našeho pobytu na planetě — se hvězda chovala naprosto klidně.

Dohadovali jsme se, jak tomu mohlo být, a přelí se asi šest hodin a nakonec se rozešli ve stísněné náladě. Tušili jsme, že řešení je někde blízko a naše bezmocnost nás tím víc dráždila.



Nemohl jsem usnout a ostatní určitě také ne. Sotva jsem zavíral oči, viděl jsem před sebou tu malou postavičku na okraji srázu. Proto jsem měl raději oči otevřená, i když byla v kajutě úplně tma. Ne, tohle nikam nevede, říkal jsem si. Budeme-li se držet pozemských představ, nikam nedojdeme. Byli jsme už na mnoha planetách a zjistili jsme, že je možno — alespoň částečně — se od pozemských představ oprostit. Všude



jame však byli v dosahu slunečních paprsků. Krátce řečeno — rozum je náš průvodce, ale oči jeho nejspolehlivější rádce. Zaměň ho rádiovým okem a ...

Ano, to je nápad! Co kdybychom na planetu dopravili robota s rádiovým okem stejné schopnosti a citlivosti a podívali se, co se s ním stane?

Vzrušeně jsem rozsvítil. Jak to obvykle bývá při náhlém přechodu ze tmy do světla, viděl jsem několik sekund jen ploché žasně obrysy předmětů a na okamžik ucítil řezavou bolest v očích. A tak to asi bylo zde, pomyslel jsem si. Oslavný výbuch a pak slepota a tma ... Chudáci neměli víčka, a proto ...



Srdce se mi prudce rozbušilo. Hledali jsme výbuch na planetě, ale co když je to trošku jinak? My můžeme zavřít víčka, oni ne. Třeba ten stupeň rádiové jasnosti hvězdy, který jsme považovali za normální, jím ve skutečnosti nebyl. Ne, tím se nic nevysvětlovalo: Nebylo pravděpodobné, že by hvězda najednou, zrovna při našem přiletu, začala intenzivně zářit a způsobila katastrofu. Příliš neprawdopodobně shoda. Ale nějaká shoda s naším přiletem tu byla ...

Aniž jsem se oblékl, vpadl jsem do přístrojovny. Leo tam ještě byl, vytřeštil na mě oči, ale já ho ani nenechal promluvit.

„V jakém rozpětí pracují naše lokátory?“

„Hned se podívám. Proč?“

Mezitím jsem si už sám přečetl údaje automatů.

„Leo, řekni mi, alespoň přibližně, jaká je intenzita lokátorů v povrchu?“

Udal mi řádově, co jsem chtěl. Ještě nechápal.

Naše automatika zvolila ty vlnové délky, pro něž byla atmosféra nejprůchodnější a které právě proto byly totožné s ultrakrátkými vlnami z černé hvězdy, zdejšího „světla života“. Rozdíl byl jen v tom, že jsme chtěli všechno co nejlépe vidět a že intenzita záření přesáhla kritickou mez: naše lokátory se tu rozlehly jako pálicí slunce.

My sami jsme oslepili tento svět, protože jsme si mysleli, že zvláštnosti lidské fyziologie jsou jen naše věc.

Leo něco říkal, ale já ho neposlouchal. Viděl jsem černou planetu, na níž nás teď čekaly dlouhé roky, během nichž budeme muset zachraňovat to, co se ještě vůbec zachránit dalo. Pomýšlení na toto temné peklo, které jsme měli před sebou, mi však kupodivu přineslo ulehčení.

BIBLIOTÉKA SOVĚTSKOJ FANTASTIKY

Ilustrace J. PETRÁČEK

BAREVNÉ RAMPOUCHY

8

VLADIMÍR G. STANKOV

„Vždycky jsem si přál studovat v Paříži," poznamenal tiše Robin Harvey a zapálil si cigaretu. Zamýšleně se podíval na svou dceru Patsy, která ležela schoulená na gauči vedle psacího stolu v jeho pracovně, a mírně sešpulil rty. „Nakonec jsem v tomto opévaném městě nikdy nebyl..."

„Zatím," dodala vesele dívka a opřela se o lokty. „Snad mi nechceš říct, že přišel rok nepřijedeš do Francie na moji promoci? Nebo ti to budoucí žena nedovolí?"

„Abigaille laskavě vynechi" zarezil ji muž a svrátil čelo.

„Promiň, promiň. Ostatně, kromě toho, že je stejně stará jako já, o ní nic nevím. Ale když uvážím, že ses kvůli ní rozvedl, vzdal se dvacettileté praxe úspěšného architekta a doslova přes noc přesídlil do moderního umění, mohu si o tvé přítelkyni myslet ledacos, ne?"

V místnosti nastalo napjaté ticho. Robin Harvey prudce vstal, spustil žaluzie u všech oken a rozsvítil stolní lampu.

„Něco ti, holčičko, povím," začal ochraptěle. „Možná má potom aspoň v něčem ospravedlnit."

„Ale tatí, copak se rodina zavrhuje jen tak?" vykřikla najednou dívka. „Pravděpodobně se domníváš, že když mě pošleš studovat daleko do Evropy, zapomenou na krach naší rodiny, na společné výlety do Mexika, na sněžné vánice v Montrealu a na matčiny koledy? Nebo na rosníčku, kterou jsi mi daroval k narozeninám, a na chlad probdělé noci v nemocnici, když jsi tenkrát hevaroval? Záleží snad na tom, že mi je už třicet, když jsem navždy ztratila svůj přístav a zbavila se iluzí veselých tváří na folkách v rodinném albu? Ne, tatí, tvoje vyprávění bude pouze příběhem, jehož děje se mě vůbec netýká!"

Patsy Harveyová si znovu lehla a schovala si obličej pod polštář. Muž se shýbl, vytáhl ze zásuvky gauče deku a opatrně dceru přikryl.

„Nakonec," pokračovala dívka již klidně. „neviděli jsme se celé tři roky a ty jsi mě tuším pozval, abys mi něco důležitého sdělil. A odpusť mi, prosím tě, ten hysterický výstup."

„Samozřejmě," přikývl Harvey a mávl rukou. „Vlastně jsem tě chtěl požádat, abys přišel týden nechodila na zahájení mé výstavy."

„Ale proč?"

„Prostě za nic nestojí."

„Pokud vím, prohlásili tě dokonce za spoluzakladatele nového uměleckého směru, aspoň se tak o tobě a Abigaille píše. Už dávno jsem v Paříži četla, že vaše výstavní síň má jen stěchu a že plastické alegorie z ledu tvoří na stropě tisíc barevných rampouchů. Je to tak?"

„V podstatě ano," odpověděl Harvey. „I když je to dlouhá historie. Máš pravdu, když jsi řekla, že ti chci něco povědět. Já... myslel jsem si, že bude lepší, když budeš vědět, jak se věci skutečně mají. Dáš si něco k pití?"

„Trochu bílého vína, jestli máš."

Muž odešel do vedlejší místnosti a když se vrátil, tlačil před sebou malý servírovací stolek. Opatrně otevřel láhev, a nalil do dvou skleniček.

„Kvalitní, ale teplé španělské víno," konstatoval suše a zvedl svou skleničku. „Na tvou budoucnost, Patsy, a na úspěšné dokončení školy!"

Dcera se posadila na gauč a oba si přifukli.

„Tak tedy," začal Robin Harvey. „před čtyřmi roky, někdy na podzim, jsem na jednom koncertu náhodou poznal Abigaille Fesardovou. Bylo jí tenkrát málo přes devatenáct a zrovna přijela do Filadelfie studovat dějiny umění. Zamiloval jsem se tak silně a osudově, že jsem postupně dokázal

kvůli ní obětovat všechno, čeho jsem si předtím v životě vážil. Snažil jsem se za každou cenu získat náklonnost této mladé ženy, až jsem se někdy dostal do krajně trapných situací. Nevnímám jsem, nebo jsem prostě ignoroval pošklebky svých kolegů, nebral jsem na vědomí domlouvání svých přátel. Jediným smyslem mých jednání bylo stále Abigaille ohromovat."

Harvey se zarazil a odmítl se. Nalil opět víno do sklenice a vyblbl dceru k přípitku.

"Nezlob se, tatí, ale mně to stačí. Ty bys také neměl kvůli játrům pít. Co bylo dál?"

"Moje studentka měla dlouholetou známost s chlapcem od nich z Portlandu. Pokud se dobře pamatuji, chodil tenkrát do třetího ročníku právnické fakulty. Vůči mně byl však bez šancí. Byl jsem bohatý, měl jsem vilu, auto, perspektivní zaměstnání a také jsem uměl mnohem víc si vážit jejího mládí."

Přibližně po půlroce, co jsem se od vás odstěhoval, jsem dostal bláznivý nápad. Rozhodl jsem se, že z letního sídla po mých rodičích ve Wago-Wago udělám něco, co ještě nikdy nebylo. V únoru jsem si vzal dovolenou a odjel na venkov. Tam jsem si najal místní stavební firmu a zboural přední a zadní stěny budovy, včetně přízemí a obou pater. Vznikl tak zvláštní domek, přesněji jakýsi průchozí hangár, který jsem nechal zvenku a zevnitř natřít na bílé modro. Z půdy jsem do stropu navrtal díry různých velikostí a když bylo venku deset pod nulou, nechal jsem tam celou noc lít vodu. Ráno jsem měl na stropě horu malých a velkých rampouchů, které tvořily jakési plastické útvary. Ostatně, sám jsem byl překvapen působivým efektem jiskřivého ledu při pozorování vzniklých kresek zdoła."

"Jsi stejně blázen," poznamenala Patsy Harveyová a upřímně se rozesmála. "Zničit takhle dědečkovu nemovitost, která měla určité vysokou cenu..."

"Ale experiment se vyplatil, má drahá," ubezpečil ji otec a také se zasmál. "Dáš si ještě kapku vína?"

"Asi ano, protože ..., protože jsi to ty."

"Díky za pocitu, potěšila jsi mě, tatí. Na zdraví - a jak se vlastně líká přípitku francouzsky?"

"Pour votre santé."

"O. K., tak tedy - pour votre santé!"

Robin Harvey si znovu zapálil cigaretu a znatelně ožil.

"Hned to ráno, co jsem 'vypěstoval' první rampouchy, mě napadlo, že bych je mohl mít i barevné. Začal jsem přidávat do vody modrou skalici, různé červenohnědé soli železa, některé zelené rozpustné sloučeniny niklu atd., a výsledek byl víc než slibný. Další krok, který jsem

podnikl, byl, že jsem na půdě rozdělil stropové panely na samostatné sekce, do kterých jsem přiváděl různobarevné roztoky. Získával jsem tak přes noc pestré rampouchové ornamenty, jejichž celkový efekt jsem umocnil tím, že jsem dole na zemi nechal instalovat divadelní reflektory. Nepovažuj mě, prosím tě, za neskromného, když prohlásím, že se mi podařila perfektní práce. To už sem ale začali chodit farmáci z blízkého okolí a obdivovat mé výtvořky."

Nakonec nastal můj velký den - pozval jsem Abigaille do Wago-Wago. Vlastně jsem si pro ni zajel do Filadelfie autem a v noci jsem ji tam přivedl. Zapnul jsem reflektory a vstoupili jsme do 'siné'. Z předvedené okouzující symfonie ledových tvarů, zářících barev a působivých světelných efektů byla Abigaille natolik ohromená, že na několik okamžiků úplně znehybněla. Pak mě políbila a zašeptala, že právě uviděla zrození nového umění - ice art neboli ledové umění. Později jsme tento název pozměnili na 'umění ledových forem'. Musím říct, že druhá definice je podstatně výstižnější, a proto se mezi odborníky rychle ujala, i když novináři používají raději původní název..."

"Dovedu si to živě představit," navázala Patsy Harveyová a vstala. "Musel to být pro Abigaille vzrušující zážitek - nekonečná rovina, široko daleko tma, vystoupí z auta do hrozného zimy, avšak náhle se rozlívá mohutné světelné proudy, které prozáří tisíce křídlaté čistých barevných rampouchů. Pára z vašeho dechu se vznáší nahoru hnaná nepatrným teplem světelných kuželů a splývá v malý obláček. Vlastně ne, vytvoří se z ní jemná průsvitná krajka, která vyvolá dojem něčeho panenského, nedotčeného a současně neznámého. A člověk, stojící před touto podívanou, najednou dostane pocit, že se právě dívá na onen vesmír, o kterém píše pouze básníci a že ho má na dosah ruky. Potom zapomene na nemoci, prohrané lásky, zrazená přátelství a na nespínaná tajná přání. Jeho denní starosti jsou najednou bezvýznamné, protože začne chápat něco mnohem vyššího - existenci věčnosti. A tam nahoře spatří i ledové jádro Halleyovy komety a poprvé pochopí její zdánlivě nesmyslné obíhání kolem sluneční soustavy. Na stropě nečekaně najde i červenou planetu Mars a žlutého Neptuna a vůbec se nediví, že vidí barevné rampouchy, protože tvar je pomíjivý - krásné hvězdy ve vzdálených galaxiích se také borí a rozpadají na obrovské neformální masy. A víš, tatínku, proč se tvoje výstava tak líbí? Protože jsi dokázal vytvořit jakýsi soudobý Betlémi Návštěvníci přicházejí, aby ve ztracujících se plastických ledových výjevech spatřili i to, co je zatím

astronomům, matematikům, fyzikům a dokonce i kosmonautům absolutně neznámé nebo strašně vzdálené. Poněvadž tam, pod horou visících rampouchů, se v duši každého jednotlivce rodí pocit sounáležitosti s nekonečným, ledově chladným a zářícím vesmírem...

Pobludná Patsy Harveyová stála uprostřed místnosti a celá se chvěla rozrušením.

„Dovolíš, abych si zapálila?“ obrátila se k svému otci.

„Nevěděl jsem, že kouříš, promiň. Prosim, nabídní si.“

Robin Harvey ji připláhl zapalovačem a pro sebe si dohlížel víno. Zkoumavě se na dceru díval. Ta se stáhla do sebe a zřejmě o něčem intenzivně přemýšlela.

„Vypadá to, že jablko nepadlo daleko od stromu,“ obrátil se Harvey na dívku. „Jsem rád, že máš takovou představitivost a že jsi schopna logicky vysvětlit věci, které se běžnému myšlení vymykají.“

„Zdá se, že to tak je.“ Připustila Patsy a opět si lehla. „Ale někdy je to pro mě dost bolestivé.“

„Jak to myslíš?“

„Že je asi lepší se držet při zemi. Sebekrásnější logické vysvětlení ti nepomůže mít například rodinu opět pohromadě. I když z tvého románu s Abigaille lze nakonec udělat doják.“

Robin Harvey pokrčil rameny a neodpovídal.

„Ostatně, přerušila jsem tě v nelepším a nechala jsem se trochu unést. Tak jak to bylo dál?“

Muž se zatvářil pochybovačně, ale pokračoval. „Slibil jsem, že ti povím plnou pravdu, Patsy, i když se ti možná moje vyprávění nebude zamlouvat. Kde jsem skončil?“

„U polibku, tatínku,“ konstatovala kousavě dcera.

„O. K. Potom jsme jeli do nejbližšího motorestu, a tak začalo období naší velké lásky. Abigaille hned přerušila studium, protože měla velké plány se zamýšlenou výstavou. Já jsem víceméně odešel na neplacenou dovolenou. Na pozemku jsme si postavili montovanou chatku a dali jsme se do práce. V té době jsem navázal kontakty s jedním profesorem chemie a dostal jsem od něho řadu užitečných rad – například, jak zdokonalit průhlednost ledu, zbavovat se vzduchových bublinek nebo uskutečnit přívod roztoků pomocí systému laboratorních čerpadel a nastavovatelným tlakem. Přibližně po roce jsme mohli pozvat první hosty z různých galerií, ústavů a vysokých škol. Reakce návštěvníků byla vesměs kladná. O nás se začalo mluvit v superlativech, a proto jsme si troufli prohlásit domek za sezónní výstavní síň! Na zahájení naší první společné

výstavy jsme pozvali také odborníky z New Yorku, Londýna i Tokia a samozřejmě i novináře. Televize a námořní náhlíky například čtvrt hodinový rozhovor přímo na místě.

Tak či tak, ať to zní sebevíc paradoxně, dvojice padesátiletého bývalého architekta a dvacetileté ženy s jedním nedokončeným semestrem na univerzitě prorazila vžitou představu, že je v umění již všechno řečeno. Budeš se divit, ale i kritik tak známý svou zkosťnatostí, jako je například Kanadčan profesor Somerville, přijal málem s nadšením náš způsob umělecké inspirace okolního světa, a dnes na toto téma píše vědecké knihy. Fakt, hlavně všichni stále hledají příčiny a souvislosti, které mě vedly ke vzniku nápadu. Pamatuji si, jak jedna novinářka měsíc obíhala okolo a vyptávala se starousedlíků, zda si vzpomínají na letní prázdniny, které jsem zde v dětství trávil. Zajímalo ji, jestli jsem nebyl za trest zavírán na půdě, kde jsem se v okamžicích bezmezné osamělosti snažil vyvrátit díru ve stropě a pohledem na lidi se zbavovat tíživého pocitu. No, prostě legrace. V té době jsme začali dostávat pozvánky na přednášky v různých městech a konkrétní nabídky ke spolupráci při zřizování podobných výstav ledových forem ve Švýcarsku a Rakousku. Dohodli jsme se s Abigaille, že ona bude jezdit po světě a já budu spravovat objekty a dále se umělecky rozvíjet. Zapomněl jsem ti říci, že Abigaille přišla s nápadem kombinovat světelné a barevné efekty s hudbou, ačkoliv podle mého názoru bylo působivějšího účinku dosaženo právě tichem. Po ukončení poslední společné výstavy s pracovním názvem Dolek lidských dlaní odjela Abigaille na měsíc pryč a já jsem pocítil první známky vzájemného odcizení.“

„Ach, takhle to tedy je – ona ti nakonec utekla.“ rozhodla se Patsy Harveyová a na obličej se jí rozhostil přehliživý úsměv.

„Bohužel ano!“ odsekl muž.

„A to ti předtím nic nenaznačila?“ dotkla se dcera.

„Napsala mi,“ odpověděl Harvey a odmítl se. Zdálo se, jako by najednou ztratil zájem vyprávět dál. Jeho pohled byl chladný a tvrdý, což Patsy znepokojilo.

„Po měsíci jsem dostal dopis, ve kterém mě prosila, abych ji odpustil. Bude se prý brzy vdávat za milionáře Donalda Bieze, který k nám často jezdí svým Rolls-Roysem a nudil se. Nyní však chce investovat velké peníze na stavbu galerie ledového umění pod vrcholem Sierra Blanca, kde bude pro návštěvníky k dispozici také super-

komfortní hotel, letiště pro helikoptéry, lyžařské vleky atd. Není to špatný nápad – představ si vyjet lanovkou v noci až k samému vrchu a v tom nad sebou spatřit obrovské barevné ledové nebeli. Podle toho, co mi napsala, měla by jejich galerie mít tři sekce: klasickou (Abigaille si už dávno přála napodobovat některé Cezanovy obrazy), moderní a pro začínající mladé autory z majetných rodin. No, promyšlené to mají geniálně a troutám si říct, že se jim investice určitě vyplácí. Rodina Biezerových prostě bude mít netradiční zimní rekreační středisko . . . a dobře víš, že na světě nikdy nebyla nouze o bohaté snoby . . .”

„Proč jím v tom nezabráníš?“ zeptala se Patsy a olízla si rty.

„To by nemělo žádnou úroveň, holčičko,“ tiše pronesl Harvey. „Ostatně, Abigaille je oficiálně uznávanou spoluzakladatelkou ledového umění a má na to plné právo. I když podobný nápad jsem měl původně já. Vlastně, byl to můj dávný sen z dětství – postavit první věčnou galerii na vrcholu Mount Everestu! Představoval jsem si, že vykonám jedinečný výstup a dvacetí šerpy na nejvyšší horu světa a s jejich pomocí tam smontuji pevnou ocelovou konstrukci se střešou. Potom by nebyl problém mít téměř okamžitě desítky barevných rampouchů. A kdyby se mi podařilo získat podporu lidí z agentury NASA pro kosmický výzkum a vydolovat z nich nějakou malou jadernou elektrárnu, jako třeba tu, kterou posádka Apollo 12 zanechala na Měsíci, měl bych na Everestu i věčný zdroj světla! Teoreticky by mé rampouchy mohli vidět všichni lidé na zemi a . . . jak ti to mám vysvětlit . . . každý člověk by měl příležitost si přečíst ze zářícího ledu jiné slovo – mílí Patsy, miláčku, ale ty plačeš!“

„Na, ne, to je z cigaretového kouře,“ ohradila se nepřesvědčivě dívka. „A také jsem trochu dojatá, že sis dokázal uchovat kousek ze svého dětského světa. Ale co teď?“

„Pravděpodobně se znovu vrátím k architektuře. Ale nedělám si velké iluze – pro své kolegy nebo staré zákazníky budu zřejmě navždy poznamenán,“ přiznal Harvey a pokusil se o úsměv. „Horší je to, že mám Abigaille stále rád a – ať to zní otřepané – nedovedu si svůj další život bez ní představit. Já vím, chceš mi namítnout, že se na všechno časem zapomene, že zasažené mužské ješitnosti se uklidní a já znovu najdu ztracenou duševní rovnováhu. V podstatě to asi tak i dopadne – ovšem teď je mi skutečně těžko. Třeba propadám sentimentalitě, chci novou výstavu zahájit přesně v den, kdy jsem poprvé poznal

Abigaille. Víš ty vlastně, co bude tato výstava představovat? Výjevy z Andersenovy pohádky o Sněhové královně, jenomže se v nich bude vyprávět o jiném Kajovi a jiné Gerdě. K dovedení všeho jsem na vernisáž pozval Abigaille a Donaldem a oni slíbili, že přijedou. Z toho jasně vidíš, že čím víc stárnu, ztrácím soudnost a schopnost kriticky hodnotit situaci. Na druhé straně se dívám nerealistickým plánem dostal milovanou bytost slůž co slůž zpět. Dokonce někdy bláhově věřím, že si Abigaille uvědomí stanovené datum výstavy, romanticky zavzpomíná na naše začátky, eventuálně zazlí nad bezmeznou láskou malé Gerdy. Z uvedených důvodů tě, má drahá holčičko, prosím, abys přišla sobotu nejezdila na oficiální zahájení mé výstavy a ušetřila mě tak nepříjemných pocitů.“

„Jak si, tatínku, přeješ,“ odpověděla Patsy. Harveyová a vstala. „Doufám, že nebudeš mluvit proti tomu, když přijedu v neděli večer – snad Abigaille do té doby odejde a vyhnou se tak trapnému setkání. Zavoleš mi, prosím tě, tak-lik?“

„Doprovodím tě domů. Děkuji ti za pochopení i za to, že jsi za mnou přišla. Teď, když jsem se ti svěřil, je mi mnohem lépe, vážně. Tak už pojď, zvu tě nejdřív na prima večeři a pak se uvidí.“

Následující sobotní noc se kolem dvacáté hodiny začala sjíždět do Wago-Wago první z návlátníků. Přesně ve dvacet jednu hodinu automaticky zapnuty spínače osvětlení. Vzpříma le pouze bílé světlo. Tisíce rampouchů na strop byly také jen mléčně bílé. A pod střešou, zemi, přesně uprostřed, stál velký trůn z kvadrů nazelenalého ledu, na němž, v hermellinové plášti a s papírovou zlatou korunou na hlavě, seděl zmrzlý Robin Harvey.



ZVUK BĚHAJÍCÍCH NOHOU

RAY BRADBURY

Ten večer je Douglas, vracel se s rodiči a bratrem z kina, uviděl záhlaví ve výloze. Sítěvice na tenis. Douglas odvrátil bleskurychle svůj pohled, ale jeho nohy již ucítily dotek mákové hmoty. Země se zatřela, plachty nad obchodem se rozhoupaly – tak silný byl vltř způsobený jeho během! Rodiče a Tom pomalu odcházeli a za nimi couval Douglas a nespouštěl oči z tenisek.

– Film byl pěkný – poznamenala matka.

– Aha – zabručel Douglas – tatí, tamhle ve výloze tenisky...

Otec se neotočil.

– Na co potřebujete nové tenisky? Řekni mi, prosím tě. Můžeš mi to objasnit?

– No...

Pročže v nich máš pocit, že jsi právě odhodil zimní boty a poprvé běžíš v novém létě přes světlou trávu, jako že se bosy brouzdáš v líném potoku a vidíš, jak v té průhledné vodě tvé nohy krácejí po dně...

– Tatí – řekl Douglas – je to těžké objasnit...

Lidé, kteří vyrábějí tenisky, asi odnáhru vědí, co chtějí kluci, co potřebují. Dávají do podrážek zázračnou trávu, která dává krokům lehký jako dech. Podpatky se stávají úplně pružnými. Tkanivové síťevy je tráva, vybledlá a prozřelá sluncem v rozestlých stepích. A určité jsou protkány tkanými pavními šlachami telenu.

Lidé, kteří vyrábějí tyto tenisky, jistě viděli množství větrů přelétajících nad korunami stromů, stovky tek, směřujících k jezerům. A tohle všechno oni do nich vplétají.

– Dejme tomu, že je to tak – odpovídal otec, – ale oči jsou horší tvé staré tenisky? Podívej se po nich ve sklepe. Určitě je tam najdeš.

– Ty to nemůžeš pochopit... Ty staré jsou mi malé...

Vždyť staré tenisky jsou již uvnitř mrtvé! Jsou hažké jen pro jedné léto, jsou krásné, když je obuješ poprvé. Ke konci léta je již jasné, že s nimi nemůžeš přeskákat ani jednu říčku, ani jeden povalečný strom. Ony jsou již mrtvé!

– Šel ti peníze – poradil mu otec – ze masek a půl...

– Do té doby bude konec léta!

Když Tom usnul, Douglas v pokoji osaměl.

– Musí pochopit, proč potřebuji ty nové tenisky. Musí pochopit...

Ze prvé, protože pahorky kolem města jsou plné kamarádů. Oni běhají po trávě, umějí předvídat počasí, od rána do večera se opalují, až se jim kůže loupe, padá jako velká hady z jejich zad a oni se zase opalují...

A jestli chceš být a někdo, musíš umět běhat rychleji než všechny klavíry a klavíry. A město je plné napětí. Jsou rozdílné horkem, a proto vzpomínají na všechny zimní pla a urážky.

MLEDÁJÍ PŘÁTELE, ROZPRAŠUJÍ NEPŘÁTELE!

To je krédo těchto zázračných sítěvic, lehkých jako peří.

SVĚT UTKÁ PÁLUS RYCHLE! CHCEŠ HO DOHONIT? CHCEŠ BYT VÝDY HBITĚJŠÍ NEŽ OSTATNÍ? JESTLI ANO, NADÍ SI KOUZELNÉ TENISKY LEHKÉ JAKO PEŘÍ!

Douglas rozbil své pokladničky. Byly téměř prázdné. Když něco potřebuje, musí si to obstarat sám – přemýšlel Douglas.

Světla města pohasínala jedna za druhým. Foukal vítr. Ve spání sníl, jak běží přes hustou teplou trávu, utíká jako ukařý a rychlonohý zajíc.

Starý mistr Sanderson se pohyboval po svém obuvnictví jako po nějakém zvěřinci, kde byla ohromná zásoba všechna možná plamena psů a troček z celého světa. Mistr hradil laskavě své miláčky. Zdálo se mu, že jsou opravdu sametoví. Měkce v dálce bylo slyšet hřmání.

U dveří se objevil Douglas Spoiding. Rozpačil se dával k zemi na své staré boty, jako že jsou tak těžké, že je nelze zvednout z asfaltu. Chlapec se zastavil u dveří, zavírel je, a hřmění okamžitě přestalo. Pomalu, dře v dlani všechny své uspokojení, postoupil z jasného denního světla do obchodu. Opakoval položil na stůl celý svůj poklad.

– Všechno je jasné i beze slov, řekl mistr Sanderson.

Douglas onáměl.

– Za prvé, já vím, co chceš koupit. Za druhé – každý den tě vidím před výhonou. Nebo si snad myslíš, že jsem si tě nevšímá? Měl jsi se! Za třetí – potřebuješ je, nazvěme-k je celým jejich jménem – „lehké jako peří, měkké jako maslo, jak jarní snih pro chladné tenisty!“ Za čtvrté – tvé peníze nestačí, a ty potřebuješ úvěr...

– He! – vyřkl Douglas, dýchaje těžko, jako by ve spánku bžtel celou noc – nepotřebuji úvěr. Přišel jsem na něco lepšího. Hned vám všechno vysvětlím, jen mi nejdlže šekněte, kdy jste si obouval tenisky naposled?

Starý pán se zachmuřil.

– Řekněte třeba před deseti nebo dvaceti, možná že dokonce před třiceti lety. Proč tě to zajímá?

– Víte co, mistře Sanderson, máme-li jednat čestně, musíte svoje tenisky napřed vyzkoušet. Vy je vlastně lidem prodáváte, ne? Vyzkoušejte je na chvíličku, podívejte se, jak vám padnou na nohu. Jestli něco slušného zanedbáváš, pak prosím zapomeň, jaké to je... Vždyť majitel tabáku kouřil i cukrář pochopitelně ochutnával své výrobky! Proto si myslím...

– Snad si nemyslíš, že chodím bos?

– Ale ne v teniskách! Jak je můžeš prodávat, když ani nevíš, jak je máš pochválit?

Douglas hovořil s takovým zápalem, že Sanderson udělal krok zpět a začal přemýšlet.

– Mistr Sanderson – řekl Douglas – prodávám ti jedny a já vám prodám něco mnohem užitečnějšího.

– A ty si myslíš, příteli, že je kvůli tomuto obchodu musím vyzkoušet pár tenisek?

– Bylo by to moc hezké!

Sanderson povzdychl. Za minutu již seděl za stolem a těšce dýchal zavařoval tkaníčky bílých tenisek. Potom vstal.

– Jak se v nich cítíte? – neutpálivě se zeptal chlapec.

– Jak se cítím? – Výborně! – a pokusil se znovu sednout.

Na, ne – zastavil ho Douglas – teď se pohoupelte, poskakujte chvíli a já vám mazlím všechno povím. Takže – já vám dám peníze a vy mi dáte tenisky. Zůstanu vám přitom dlužný

dolar. Ale jestli já si dám na své nohy ty vaše tenisky, jestli já si je obuju, víte vy, mistře Sandersona, co se stane?

- Co se stane?

- Hopt Roznesu vašim klientům zboží, které si u vás nakoupili. Odnosím za vás všechny krabice, budu vám nosit kávu, uklidím, doběhnu pro poštu. Budu utíkat dopředu a zpátky a kupředu desetkrát za minutu! Teď vy sám cítíte, jaké jsou ty tenisky! Sám cítíte, že mě ponosou jako blask. Vždyť jsou výborné - cítíte to? Ony běhají samy. Když obejmou nohu - nedají už pokoj. Vůbec se jim nelíbí stát na místě... Já budu za vás dělat všechno. Ale mám-li být upřímný, nebudu to dělat já, ale ty tenisky. Vrhnou se na ulici jako vichřice. Raz - dva - za rohem. Raz - dva - a jsou tu zpět. Takhle!

Tato krasomluva ohlušila Sandersona. Nával slov ho začal unášet na svých křídlech. Nohy se mu zabořily hlouběji, pohnuly se. Tenisky se ponořovaly do měkkého koberce, jako by to byla měkká tráva džungle nebo oranice.

Starý pán, zcela zvažněný, se zvedl na špičky svých nohou, potom se odpichl od paty. Všechno, co prožíval, se mu odráželo ve tváři. Dokonce se mu pootevřela ústa. Houpal se ještě chvíli - pomalíčku a ještě pomaleji až se úplně zastavil. Chlapec také přestal mluvit. Stáli oba v hlubokém tichu proti sobě a hleděli si do očí.

Chlapcova tvář zářila a stařec jako by náhle omládl. Potom se Sanderson pohnul. Vyhledal Douglasovi tenisky a začal něco psát na list papíru. Douglas se zatím obul a čekal.

- Tady máš deset úkolů pro dnešek. Když je všechny spíše, jsme vyrovnáni.

- Děkuji vám, mistře Sanderson! - řekl Douglas a začal utíkat.

- Počkej! - zavolal ho Sanderson.

Douglas se zastavil a pohleděl na něj.

- Jaké jsou tenisky?

Douglas se podíval na své nohy. Ony už byly daleko, na běhu řeky, uprostřed žitných polí, s větrem, který je hnál za město. Potom se podíval na svého starého přítele. Chlapcovy oči zářily. Jeho rty se pohybovaly, ale nemohly vydat jediného slova...

- Antilopy? - Stařec přesunul svůj pohled z chlapcova obličeje na jeho nohy - gazely?

Douglas se zamyslel, chvíli mlčel a potom rychle kývl hlavou. Zmizel.

Ověřte za ním zůstaly otevřené. Na prahu nestál nikdo. Rychlý šum běžících tenisů postupně roztál v dálce...

Mistr Sanderson stál na prahu, zaslepen sluncem a naslouchal. Znal tento zvuk. Dávno, velice dávno v letech jeho dětských dnů...

- Antilopy! - opakoval si - gazely!

Sklonil se a zvedl z podlahy Douglasovy zimní boty, jež byly těžké z doby dávno zapomenutých dešťů a roztáhlého sněhu. Pak se vrátil do obchodu, daleko od oslňujícího slunce, a pomalu, kráčeje lehce a volně, se vrátil zpět do přítomnosti...

Přeložil Vladimír Varenský

• Ray Bradbury

ideální vražda

Byl to tak geniální nápad, tak nepředstavitelně strhující, že když mě vlak unášel po Americe, radostí jsem už nemyslel na nic jiného.

Nevím proč, ale ten nápad se mi zrodil v hlavě v den mých osmačtyřicátých narozenin. Proč osmačtyřicátých a nikoli třicátých nebo čtyřicátých, to opravdu nevím. Možná že to byla dobrá léta a já jsem jimi proplul, aniž jsem dbal času, jinovatky, která mi poskytl skráň, sebejistého vzhledu, jehož jsem nabyl...

Ať tak či onak, na mé osmačtyřicáté narozeniny, když jsem v noci ležel vedle své ženy v posteli a naše děti spaly v ostatních tlachách, měsíčním světlem zalitých pokojích mého domu, mě napadlo: Teď vstanu a zabiju Ralfa Underhilla.

Ralf Underhilla? Proboha, jak jsem na něj vlastně přišel? Zabít ho po šestatřiceti letech? Za co?

Jak to, za co? Za to, co mi dělal, když mi bylo dvanáct.

- Za hodinu se probudila manželka. Zřejmě něco zaslechla.

„To jsi ty, Dougu?“ ozvala se. „Co to děláš?“

„Chystám se na cestu,“ odpověděl jsem. „Musím odjet.“

„Pospězte si! Ukončete nástup!“ křikl průvodčí.

Vlak sebou trhl a zařinčel.

„Tak se měj!“ zvolal jsem a skočil na stupátko.

„Měl bys aspoň jednou letět!“ křičela žena.

Letět? To tak! A připravil se o možnost celou dlouhou cestu promýšlet vraždu. Myslet na to, jak se bude tvářit Ralf Underhill, až po šestatřiceti letech stanu před ním, abych vyrovnal staré účty? Letět? Nejraději bych šel pěšky přes celou zemi, přespával venku, rozdělával oheň a žhvil na něm svou žluť a kyselou slinu, přežvykoval své staré, jako mumie vysušené,

ale stále ještě živé křivdy a dotýkal se modřin, které dodnes nevybledly...

Vlak se dal do pohybu. Žena zmizela.

Jel jsem do minulosti.

Druhou noc, když jsme projížděli přes Kansas, zastihla nás strašlivá bouřka. Až do čtyř do rána jsem byl vzhůru a poslouchal jsem, jak duní hromy a vyje vítr. V okenním skle jsem viděl svou tvář a pomyslel jsem si:

Kam ten blbec jede?

Zabít Ralfa Underhilla.

Za co? Za tohle! Pamatuješ, jak tě miláti? Obě paže, až do ramen, jsi měl plné modřin. Modrých, červených a kropenatých a nějak podivně žlutých. Praštil tě a utekl. Takový byl tehle Ralf, praštil a utekl...

A přesto - měl jsem ho rád, jako kluk má rád kluka, když je jím osm, deset, dvanáct a svět je nevinný a kluci si, jak jen si hlídají, můžou, neboť nevědí, co činí, a činí

to stejné. Byli jsme kamarádi na život a na smrt a jeden druhého jsme potřebovali. On potřeboval být a já jsem potřeboval být být. Moje trámy byly symbolem naší bludné lásky.

Za co tedy chceš Ralfe po toliko letech zůstat?

Za tohle přitlačil jsem kolkovnici. Kolm ubíhala noční krajina.

Vzpomínám jsem si, jak jsem jednou slunce přišel do školy v novém tvrdém obleku a Ralf mě arail se zem a vyváděl v hořké háně s bílým a sněhem. A jak se smál, když jsem já, zmasný od blavy a h páte, bych se byl nejraději propadl do země. S hrůzou v výprasku, který mě čekal, jsem se vlek do domu se převléknout.

Tak to tedy bylo. A za co ještě?

Vzpomínám si na ty hlíněné postavky bedná knihy a Tazanovi, po něcht jsi tolik toužil? Tazan, opice Kala a lev Neuma - každá z těchto postavek stála pouhých padesát centů! Ano! Byly nepopíratelně krásné. Stejně si jen vzpomínám, jak ten opočílový nádech v dalekých krajích skákal po stromech, prodíral se zelenou džunglí a vyř. Kdu však měl v té době padesát centů? Nikdo.

Kromě Ralfe Underhilla.

A tak se ti jednou Ralf zeptal, jestli bys nechtěl některou z těchto figurak.

Že se tak mohlš ptát, zvolal jsem. To víš, že ochl!

Bylo to zrovna tenkrát, když ti tvůj bratr v neobvyklém záchvatu křídorosti a pohrdání daroval svou starou, ale dráhou basebalovou rukavici.

Poslyš, řekl Ralf. Dám ti Tazanu, když mi dáš basebalovou rukavici.

Jsi ty ale blbec, řekl jsem si v duchu. Figurka stojí padesát centů a rukavice celá dva dolary. To je nepoctivý obchod. Nevyndal to.

Přesto jsem se ale háal s rukavicí a Ralfevi, dal jsem mu ji a on, udivený se ještě přetvářející nechtěl bratr, mi podal hlíněného Tazanu. Šitím bu sebo jsem si to měl domů.

Bratr se dověděl a basebalové

rukavice a hlíněného Tazanovi teprve za čtrnáct dní a nechtěl mi pak samotného dleku a nechtěl, uprosil jsem, že mi dá Tazanovi, pak jsem šel spolu na procházku, chvilku, aby mě potrestal za to, že jsem takový loutko. Tazanovi se mu zachitlo, sněhem vyřikoval. Vykřikl, aby mne nedostavil nic, nikdo!

Vřhl jsem se tvář na zem uprostřed venčíkové cesty, roztetkal jsem se a chvíli jsem ušnil.

Znovu zvednul hlavu. Na studené okna vozu bubnovaly kapky deště.

Co ještě? Nebo je seznam těchto v konce?

No. Chybí tam ještě jeden, ten nejstarší a nejdelší z všech.

Po všechny to leta, kdy jsi v šest ráno přibíhal k Ralfovu domu, abys hodil hrst kamínků na jeho okno kapky kapkami rosy, neml jsi ho konečně červecem? Ji spravnal za studeného zimního rána se staneš pudivav se, jak se usmívá přišelší člověk, za všechny tato leta Ralf ani jedinkrát nepřibíhl k tvému domu.

Ani jednou on, ani nikdo jiný nedokázal své přátelství tím, že by přišel k tobě. Ani jednou nikdo nezachlepal na tvé dveře. Okno tvoje pokleslo se nikdy nezachvělo a tlumem nezadravil ani hukotem suché hlíny nebo drubných kamínků hozených na sklo.

Věděl jsi mus dobře, že toho dne, kdy přestané bítat k Ralfovu domu a setkával se s ním za úsvitu, vaše přátelství skončí.

Jednou ses rozhodl to vykonat. Nechtěl jsi k němu celý tyden. Ralf k tobě nepřibíhl ani jednou. Ralfo to, jako bys ušnil a oškliv ti nepřibíhl na pohřeb.

Pak jsi se s Ralfevi setkal ve škole. Neprnjel jsi žádný úlev, nezptal se na nic. V jeho chování byl ani náznak zvědavosti. Kde jsi byl, Dougu? Kde jsi se blákal? Neměl jsem koho poslušovat...

Sedl všechny tyto věci, ale zvíš, se samyplí nad tím posudám.

Ani jednou se mnou nepřibíhl. Ani jednou nedolehlo za čarého rána k mě postelí jeho rukavice, ani, nechtěl na sklo spršku kamín-

ků, aby mě zavala užival radostí letního dne.

A za tohle všechno, Ralfe Underhille, uvatoval jsem ve čtyři hodiny ráno ve věsnou vláhu, když bouřka ustala a odl se mi naplnil sluncem, za tohle kapky, jsi přetekl, že žiješ, že žiješ.

Tažba, to je šestatřicet letoch.

Jakomelva bysceký jelela.

Ralfi jsem se rovinou jak řecký Oseid haaný římskou Furci.

Pro něj možná vrátil se do minulosti.

To je lož.

Jestli budeš mít štěstí a všechno jsi správně odhadl, přišelší tam pět zapadu slunce, kdy bude staré městečko zalito sluncem.

Vystoupil jsem v vláhu a vyhroutil do třetiny domu. Pak jsem se zastavil před správnou budovou. Zradil jsem se v ul. plamen západu. Stronny jeho zvěny zlatistý nádech, střeby a hlíny se tpyly jako říční nář a záře zlata.

Sedl jsem si na lavici v parku, kde mezi psy a starce a sedl jsem, dokud slunce docela nezapadlo a Greenwood nezahulhal tam. Chlét jsem do poslední kapky vyčistil Underhillovu kurt.

Podobný zločin úspěchal ještě nikdo.

Přijel jsem sem, zavedl jsem se a odjedl, cítil jsem cítil.

Koho by napadlo při pohledu na této Ralfe Underhilla na prahu jeho domu, že nějaký dvacetiletý kluk, kterého vystvoř na cestu nepředstavitelně pohrdání sebou samotným, sem přišel na stroj času a vyřadil na minulost? Něco takového si nechtěl představit. Samu mě hlitenství bylo svou největší ochrouma.

Konečně jsem se oouho chladného říjnového večera v ušmíhotit třet minut zvedl a tmařil přes cukl na druhý konec města.

Zabíhl jsem do Parkové ulice, předtím že mě mrtví k osmém lučnaté a podával se naproti na druhou stranu. Ralf jelepostavil včelotřetinský dům tam na mne čekal. A ja jsem cítil, že Ralf Underhill je uvnitř. Uvnitř třetiletý, právě

tak jako já, v plný stáří, zmasné a samu sebe straující nádhry.

Vykřel jsem do slunce, oveslých kultik, přendal přístel do pravé kapky káhuty, zamkl kufřík a odepř jsi v hávě, a když jsi pashl svrhl, sestoupil do země a pšva městěče se vrátil na nadstát.

Předl jsem ušiel a zastavil se před domem. Byl to též dom, předtím jsem před šestatřicet lety stál mnohokrát. Tady jsem ošna, do mlté jsem v nezvládném ohludu hláel jaku bytve juncich květa kamínky. Tady jsem chodilv se skvělmat od ruckviti výpělých se předavých čtrvích červeců, kdy jsem a Ralfevi se jáarvdo lečen vyhasoval do povětří celý tento praklý svět.

Vystoupil jsem po schádkách na zábradlí a na postovní ochránce jsem si přetěl dvacetitý písmony napánné jónat UNDFHILL.

Áno když mi otevře jeho tona?

Ne, pomyslel jsem si, on sám, usmíle, kude to nemravné pšle v teče tragedit. Uteče dšva, plikve vystel a táhne vědnu samto se staré zločin j menší probáček, a ucht se pšlivuhodným řlousím osudu staly také zločiny.

Zastavil jsem.

Pužní ná věuce po toliko letech? Těsně před první výstřelem kufříku, hexpominutěně tam řekl své jméno. Musí si uvědomit, kdo jsi.

Ticho. Znovu jsem slyšel zvonek. Kluka si dveři vzal.

Nechl jsem po pšatit, ale s kapky jsem jsi novyudal. Sedce mi zůstalo bláto.

Dveře se otevřely.

Před mnou stál Ralf Underhill. Zamkl a vrhl na mne zhoumaté pšpšedl.

„Já!“ řekl jsem.

„Já...“ odpověděl.

Asi pět sekund jsem stál mlčky proti sobě. Ale těch pět sekund znamenalo celou minulost.

Uviděl jsem Ralfe Underhilla. Uviděl jsem ho docela zřetelně.

Uviděl jsem ho poprvé od doby, kdy mi bylo dvacet.

Tenkrát se nade mnou třel jako věš, bušil do mne pažatí, sáháel mě a řekl na mne.

Ted to byl ačvrhý stánek.

Neřím mne pšatunmdat.

Ralf Underhill vlak od svých dvaceti let táhne novyudal.

„Mlč, který stál pšatun mnen, měšl sava sto pšatun pšt centimetro.“

Zastavil jsem se. Zastavil jsem se pšatunějí a vidělké vte.

Bylo mi smutně. Ralfevi Underhillovi tak. Pšatunějš vlak mu stl vypádel a ty, se vte, tedl i čerab, docela pšatun. Vypádel ani čerab, či opšle na pšatunějš.

Já jsem byl ušerý. Ralf Underhill byl bledý jako vln. Jeho tvář pšatunějš, že dšba ty, co ja nemoe. Jako by šil v tem, kde mlč nevěš slunce. Ohlétl mlč arubny, ale i vte vpadl. Nech pšchl pohlední květy.

Když jsem to všechno uvidl, mlčl jsem potul. Jako by všechny hlasy a hrany opšlly nocí splyuly v jednu ohlklující tšest. Stál jsem spšle uprašněl výchlu.

Tak pro tohle jsem přišel, pomyslel jsem si. Pro tohle hrabný okamltí. Nikdo po to, abych vytáhl zbraň. Ne prtu to, abych zšlil. Nikdo. Ale já... abych...

Uvidl Ralfe Underhilla takového, jaký je teď.

To je vše.

Ralf Underhill zvedl v němém údru ruku. Jeho rty se zachvěly. Jeho zrak po mně smátat klouzal shora dolů a zdola nahoru. Jeho rucev měl ohra, jehoš stl padl na jeho dveře. Ralfevi se ozval hlas, říčný a nekřáplý.

„Dougu?“

Časul jsem zpátky.

„Dougu?“ pšatunějš rozavel ústa. „Ja jsi ty?“

To jsem nechtěl. Vždyť lidé si obvykle argumntují. Nemohou si pamatovat! Po toliko letech? Trčely si mě! Jáma blava, vzpomínat, poznávat, jmenovat!

Pšatunějš mě napadla hléná upřekáka! Žilvi Ralfe Underhill se po mně odjedzu zhoumít. Byl jsem jádrem jeho světa, byl jsem jeho střežen k tomu, aby mě tšal. Celý jeho život se zhoumít pšatun jen proto, že jsem se jednou krásného dne před šestatřicet lety au-

bral a odešel.

Nesmýšl! A přesto nějaká mrňavá, pitomá myška pobíhala v mém mozku a pištěla: potřeboval jsi Ralla, ale ještě víc potřeboval on tebe. A ty jsi spáchal jedinou, neodpuštělnou, vražedně krutou činu: zmizel jsi.

„Dougů?“ řekl znovu, neboť přede dvěma jsem mlčel a mé paže visely bezvládně podél těla. „Jsi to ty?“

UVědomil jsem si, že právě proto okamžik jsem přijel.

V morku kostí, někde úplně hluboko, jsem vlastně celou dobu věděl, že nepoužiji zbraň. Ano, mám ji u sebe, to je pravda... ale čas mě předběhl a dorazil dřív, a nejen on, ale i věk a další neduhy, hrůznější než smrt...

Prásk.

Šest výstřelů do srdce.

Pistolí jsem však nepoužil. Jenom mé čtyři šeptem vyloudily zvuk výstřelů. S každým z nich tvář Ralla Underhilla stárla ještě o dalších deset let. Když jsem se chystal vystřelit naposledy, bylo mu snad sto deset.

„Prásk,“ šeptal jsem. „Prásk. Prásk. Prásk. Prásk.“

Po každém výstřelu se otřásl.

„Jsi zabítý. Panebože, Ralle, jsi mrtvý.“

Obrátil jsem se, sestoupil po schůdkách a ocitl se na chodníku. Teprve teď se znovu ozval:

„Dougů, jsi to ty?“

Odcházel jsem od něho mlčky.

„Odpověz přece!“ jeho hlas zněl jako nakřáplý hrnec. „Dougů! Dougů! Spolilingu, jsi to ty? Kdo je to? Kdo jste?“

Našmátral jsem v křoví kufřík a vstoupil do noci naplněné vrzáním kobylek, sestoupil do hloubi rokle a pak se dal přes most, vzhůru po schodech a dál.

„Kdo je to?“ dolehl ke mně naposledy jeho hlas.

Zdálky jsem se ohlédl.

Všechna okna v domě Ralla Underhilla svítila. Po mém odchodu zřejmě obešel všechny místnosti a všude rozsvítil.

Na druhé straně rokle jsem se zastavil na palouku před domem, kde kdysi zazněl můj první křik.

Pak jsem zvedl ze země několik kamínků a učelal to, co neudělal nikdo, ani jedinkrát za celý můj život.

Hodil jsem ty kamínky na okno, za nimiž jsem vítal každé ráno svých prvních dvanácti let. Zavolal jsem své jméno. Hlasem kamaráda jsem zavolal sám sebe a zval se ven hrát si v dlouhém létě, které zůstalo v minulosti.

Postál jsem tam právě tu chvíli, kterou ten druhý já, mladý, potřeboval k tomu, aby vylezl z okna a připojil se ke mně.

Pak jsme spolu rychle vyběhli z Greentownu, a předstihující rozběsek, buňal se do dneška a nynížka, abychom tam zůstali do posledních dnů mého života.

Přeložila Xenie Mlnková

transplantace srdce

Ray Bradbury

„Co že bych měl?“ zeptal se, pohodlně rozvalen ve tmě se zrakem upřeným na strop.

„Slyšels to přece,“ řekla, ležíc vedle něho v téže uvolněné poloze. Držela ho za ruku a do stropu se dívala, jako by se snažila něco tam vyčíst.

„Opakuji to ještě jednou,“ počal jí.

„Měl by ses,“ řekla po delší odmlce, „měl by ses znovu zamílovat do své ženy... chtěl bys?“

„To je divná otázka!“

„Vůbec ne. Cožpak by to nebylo hezké, kdyby se lidé jednou provždy zamílovali a pak šli šťastně do konce života? Konečně, přece jsi kdysi Ann šlehně miloval.“

„To ano.“

„A vždycky na to budeš vzpomínat.“

„Vždycky. To je pravda.“

„Tak vidíš. A proč bys tedy nechtěl znovu?“

„Měla by ses spíš zeptat, zda bych mohl.“

„Tím se neznepekokuješ. Představ si, že by všechno u vás bylo jiné, skvělé, tvoje žena by znovu byla tak dokonalá, jak ti připadala kdysi. Co pak?“

„Máš dnes nějakou divnou náladu. Proč tak najednou?“

„Nevím. Možná proto, že mi zítra bude čtyřicet a tobě pětáct měsíc čtyřicet dva. Jestli muži začnou bláznit ve dvacetyřiceti, ženy musejí přijít k rozumu o dva roky dřív, nemýlíš? Je to ostuda, že lidé nemohou milovat jednoho člověka po celý život a jsou nuceni hledat jiné, aby s nimi sdíleli smích i slzy. Je to hanba...“

Pohládl ji po tváři a ucítil pod prsty vlhko.

„Tak to vidíš... teď pláčeš.“

„Jen trošku. Prostě je mi strašně smutno. Nám je smutno. A jím taky. Všem. Každému. Copak to tak bylo vždycky?“

„Dělal to tajně. Nikdo o tom nemluvil.“

„Viš, závidím těm, kteří žili před sto lety.“

„Vždyť si to ani nedoveďeš představit. Milovali se potají, skryti pod maskou idyllického mlčení.“

Přisunul se k ní a něžnými polibky ji osušil slzy řinoucí se jí po tvářích.

„Co tě to popadlo?“

„Je to k smíchu,“ řekla. „Ani ty, ani já nekoufíme. A v knihách a filmech, když dva leží v posteli — si vždycky potom zapálí.“ Objala si pažemi ramena, seděla a mluvila dál. „Prostě jsem si vzpomněla na Roberta, na svého drahého Boba. Vždyť jsem ho kdysi taky hrozně milovala. Jak se to vlastně stalo, že jsem teď tady a miluju tebe, zatímco jsem měla být doma a hýčkat to své šestatřicetileté dítě, svého manžela? A taky mě napadlo, že se mi líbí Ann, opravdu se mi líbí. Je to skvělá žena. Viš to alespoň?“

„Ano, ale vzhledem k okolnos-

tem se snažím na to nemyslet. Ona přece není ty.“

„A co kdyby se najednou,“ chytla se rukama pod kolena a pohlédla na něho svýma jasnými světlé modrými očima, „co kdyby ona byla já?“

„Cože?“ zamrkal.

„Co kdyby se to všechno pěkně, co jsi ztratil v ní a našel ve mně, znovu k ní vrátilo? Chciš bys, nebo mohl bys ses znovu do ní zamílovat?“

„Teď lituju, že nekoufím.“ Spustil nohy na podlahu, ohrátil se k ní zády a zíral do okna. „Že tě to baví, ptát se na takové hlouposti.“

„Ale otázka trefila přesně do černého, nemám pravdu?“ řekla mu do zad. „Máš v sobě něco, co nemá můj muž, a já něco, co nemá tvá žena. Potřeboval bys dvojí duši, nebo spíše transplantované srdce?“ Zkusila se zasmát, ale pak tlumeně vzlykla.

„To je přímo námět pro povídku, román nebo film.“

„Je to povídka o nás dvou, vězíme v ní až po uši a nemůžeme se z toho dostat, leda...“

„Leda co?“

Vstala, chvíli chodila po pokoji, pak se zastavila u okna a pohlédla na hvězdy na noční letní obloze.

„Viš, co je nesnesitelné? Bob se začal ke mně znovu chovat tak jako kdysi. Poslední měsíc byl takový...“

Přistoupila k němu, sklesla na kolena, vzala jeho ruce do svých dlaní a pohlédla mu do tváře.

„Můj muž a tvá žena jsou teď na různých koncích země. Jenže je v New Yorku, druhý v San Francisku. Je to tak? Proto jsme se my dva ocitli v jednom hotelu a máme pro sebe celou noc, ale...“ zmlkla a hledala slova. „Co kdybychom si, než usneme, uslovně něco přáli — já pro tebe, ty pro mne.“

„Přáli?“ užklíbil se ironicky.

„Nech toho.“ Zatřepala mu rukávem. Úklishek se mu vytratil z tváře. „Přejsme si,“ pokračovala, „aby se ve spánku splnila naše nejasnější tužba a oba jsme znovu začali milovat — ty svou ženu a já svého muže.“

Mlčel.

„Rozumíš mi?“ zeptala se.

Uvolnil si ruku, nahmatal na stolečku krabičku zápalek, škrtl a ozářil její tvář. Oheň vzplanul v jejích zřetelných a zůstal tam. Foukl. Zápalka zhasla.

„Kčertu,“ zašeptal. „To nemyslíš vážně?“

„Ano. Nejhorší je, že si to myslíme oba. Chceš to zkusit?“

Znovu vzala do dlaní jeho ruce a pevně je stiskla. „Kvůli mně. Můžeš to udělat kvůli mně? A já to udělám kvůli tobě.“

„Musím si to rozmyslet. Opravdu chceš... panebože, opravdu chceš, aby se ti splnilo moje přání?“

Sedla si na podlahu, paže jí bezvládně klesly a po tvářích se jí plnuly slzy.

„Má drahá, milovaná,“ zašeptal něžně.

Byly tři hodiny v noci a všechno už bylo leženo. Objednali si do pokoje horké mléko, vypili je, vyčistili si zuby a teď, když vyšel z koupelny, viděl, že ona natírá polštář, jako by měl sebrát novou scénu v docela novém čase.

„Co bych teď měl dělat?“ zeptal se.

Otočila se.

„Když jsme to věděli. Teď už ne. Pojď sem.“

Obešel postel.

„Připadám si jako hlupák.“

„To je dobře, bude to tak pro tebe lehčí,“ řekla a ukázala na postel.

Lehl si hlavou na natfesený polštář, natáhl přes sebe prostěradlo, uhladil je na prsou a položil na ně ruce.

„Je to tak správné?“ zeptal se.

„Výborná. Všechno je přímo skvělé.“

Zhasla, lehla si na svou stranu, vzala ho za ruku, natáhla se a strnula.

„Teď mlč a mysl. Víš přece na co.“

„Vím.“

„Zavři oči. Tak. Dobře.“

Zavřela také oči a ležela tiše, drtíce se pevně za ruce. V tichu pokoje se ozýval jen jejich dech.

Hodinky odšítaly třicet sekund.

„Myslíš na to, aby se to splnilo?“ zeptala se tiše.

„Ano,“ hlesl stejně tiše.

„Dobře,“ zašeptala. A dodala: „Dobrou noc.“

Uplynula asi minuta, když sotva slyšitelně zašeptal do tmy: „Shochem.“

Vzbudil se, aniž sám věděl proč, snad proto, že se mu zdálo, jako by se zeměkoule scvrkla, nebo někde deset tisíc mil daleko bylo zemětřesení a nikdo je necítil, nebo zazněla radostná zpráva, ale nikdo ji ve své hluchotě neslyšel, či proto, že do okna uprostřed noci nahlédli mše a změnil tvar pokoje i výraz jejích obličejů, nebo proto, že celou noc lla jako z konve a teď děd pojednou ustal. V okamžiku, kdy otevřel oči, už věděl, že ulice jsou suché a že ten děd byly jen slzy.

A ještě věděl, že zatímco ležel, vytoužené přání se nějakým záhadným způsobem splnilo.

Neuvědomil si to samozřejmě hned. Zpočátku to jen cítil, vytušil, protože z milované ženy po jeho boku sálalo dosud neznámé teplo a naplňovalo pokoj.

Ještě pravidelný klidný dech byl výmluvnější než jakákoli slova. To, co se mělo stát, se ve spánku skutečně stalo. Prsa se jí dmula vítězstvím ještě nepoznaným, protože to bylo jen ve snu.

Sklonil se nad její tvář, která mu připadala krásnější než kdykoli předtím.

Ano, nemýlil se. Vyznívala z ní naprostá jistota a klid. Spíci rty se usmívaly. Kdyby její oči byly otevřené, jiskřily by novým světem.

Vztlhl ruku k její tváři, ale zarazil se. Její řasy se pohybovaly.

Rychle se obrátil, stočil se do kluhičky na své půlce a čekal.

Po chvíli zaslechl, jak se na posteli posadila. Pak, jako by ji něco překvapilo, křečovitě vzlykla, sklonila se, dotkla se ho, ale když viděla, že spí, posadila se vedle něho a prořivula ohřev, a němž už věděl.

Pak zaslechl, jak vstala z postele a poletovala po pokoji jako pták v kleci. Přiskočila k němu, políbila ho na tvář, vrhla se k oknu, znovu se k němu vrátila a políbila ho a pak s tichým smíchem běžela do sousední místnosti a její hlas mohl

pleskaly po podlaze. Zaslechl, jak vytáhl volací číslu mezinárodní centrály, a pevně stiskl víčka.

„Roberte?“ zaslechl její hlas. „Bože? Kde jsi? Jsem to ale hloupá! Samozřejmě, že jsem, kde jsi, Roberte, Bože... ne! Bože, mohla bych k tobě přiletět? Budeš dnes ještě tam? Přijela bych odpoledne, vlastně spíš večer. Co máš to napláno? Nevím. Můžu tedy přiletět, ano? Řekni, že ano... To je nádherné! Tak zatím...“

O chvíli později slyšel, jak smrká, vstupuje do pokoje a sedá si k němu na postel. V pokoji se vznášel úsvit. Kvapně se začala oblékat. Obrátil se a chytl ji za ruku.

„Stalo se něco?“ zašeptal.

„Ano.“

„Splnilo se ti přání.“

„Cožpak to není zážrak? Stalo se nemožné! Přec? Jak to?“

„Protože jsme oba uvěřili,“ řekl klidně. „Velmi jsem si přál, aby se ti to splnilo.“

„A já, aby se to splnilo tobě. Cožpak to není zážrak, že jsme se oba stali jinými za jedinou noc? Jak by to bylo hrozné, kdyby se změnil pouze jeden a ten druhý by zůstal jako dřív.“

„To by bylo hrozné,“ souhlasil.

„Opravdu, je to zážrak?“ zeptala se znovu. „Naše přání bylo tak horoucí, že někdo nebo něco — říkej si tomu, jak chceš — nás vyslyšel a vrátil nám starou lásku, takhle tvoji a můj moji. Teď, když jsme to poznali, musíme se chovat vzorně, protože podruhé se to nemust podařit a jinou žanci třeba nebudeme mít.“

„Ty si to myslíš?“

„Je také možné, že prostě nadešla naše hodina a my jsme se vrátili do své skutečné substance, na svou správnou cestu. Snad je pravda v tomhle?“

„Nevím. Slyšel jsem, jak jsi telefonovala. Ať odjedeš, zavolám Ann.“

„Opravdu?“

„Opravdu.“

„Ach, jak jsem šťastna za tebe, za sebe, za nás oba?“

„Tak už jdi. Jdi. Oikej. Leť domů.“

Vyskočila, zajecla si uškolikát hrčinkami do vlasů, ale hned se se smíchem zarazila.

„Zastanu rozrušená?“

„Jsi krásná,“ opravil ji.

„Pro tebe snad.“

„Vždycky a všude.“

Přistoupila, sklonila se nad ním, aby ho políbila, a pojednou se rozekřkla.

„Vždyť je to náš poslední polibek.“

„Ano,“ uvědomil si náhle. „Poslední.“

„Tak se políbme ještě jednou.“

Vzala jeho tvář do dlaní a políbila mu přímo do očí.

„Děkuji ti, že ses namáhal pro mne.“

„Já děkuji tobě.“

„Zatелефонuj Ann hned?“

„Ano.“

„Pozdravuj ji.“

„Pozdravuj Boba. A dej na sebe pozor... Shohem.“

Zamžela ve dveřích, její kroky zazněly z druhého pokoje, pak klaply vstupní dveře a v hotelovém pokoji se znovu rozhostila ticho. Jako slabá ozvěna doléhal zrak jejích kroků, když šla přes halu k výtahu.

Seděl, zíral na telefon, ale sluchátka nezvedl.

Pak se podíval do zrcadla a uviděl, jak se mu z očí neoddržitelně plnou slzy.

„Ty bláfi,“ řekl svému odrazu v zrcadle. „J. háfi...“

Pak naxrskl na postel, natáhl ruku a začal hladit sousední polštář.

Přeložila Xenie Mruková